Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 134 (1634) ♦ Вівторок, 22 липня 1997 року ♦ Ціна договірна

Олександр МОРОЗ: «Я задоволений тим, що парламент працює професіонально»

ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЯ ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Глава українського парламенту зустріч з журналістами присвятив деяким підсумкам роботи сьомої сесії (нагадаємо, що її подовжено до 29 серпня). Шестимісячний період у парламентському житті, підкреслив у вступному слові Олександр Мороз, в основному був присвячений проблемам економіки і впровадженню в життя Конституції України. На думку Голови Верховної Ради, цей етап був досить напружений і успішний. Особлива характеристика сьомої сесії — нескінченна бюджетна тема:

— Розгляд бюджету, розгляд податкових законів і все, що з цим пов'язано, підтверджує високий професіоналізм парламенту.

Олександр Мороз пояснив, чому виникла потреба продовжити сесію до 29 серпня. Ідеться про зміни до Конституції. Сьогодні є три блоки пропозицій щодо цих змін. В Основному Законі, за словами Голови Верховної Ради, є явні недоречності, які можна обходити, але можна просто привести до відповідних норм, щоб не виникало жодних сумнівів.

(Закінчення на 2-й стор.).

Будемо з хлібом, із добрим

Минулої суботи Президент України Леонід Кучма перебував у Херсонській області. Він ознайомився з ходом збирання врожаю зернових та овочів у ряді господарств, побував на Південно-Українській зональній машинно-випробувальній станції, відвідав виставку сільськогосподарської техніки Херсонського комбайнового заводу, товарів народного вжитку.

Президент заявив, що цього року Україна буде з хлібом і, порівняно з урожаєм 1996 року, з добрим хлібом.

Вивчаємо проблему

У країні макових мрій живуть з кайфом. Але недовго

Наприкінці червня в Донецьку відбулося урочисте відкриття... агіт-паркану. Навряд чи колись міське управління архітектури видавало дозвіл на аналогічний витвір. Уявіть собі намальовану на бетонних плитах бомбу уповільненої дії — макову голівку із запобіжним кільцем — на фоні прозорого циліндру шприца. І чорним — імена, десятки імен: Таня, Олег, Стас, Сеня, Оля... Попервах юні художники-неформали у такий спосіб прагнули увічнити імена своїх друзів-наркоманів. Втім, за кілька днів роботи під пекучим сонцем автори полотна (довжиною метрів десять) таки не встояли перед настійливими умовляннями і всього за пляшку холодного пива дозволяли залишити свій слід в історії зацікавленим перехожим. Символічно, що бетонні плити, на яких юні волонтери розташували антиСНІДівську і антинаркотичну агітацію, огороджують будівництво найбільшого в Донецьку православного храму.

(Закінчення на 13-й стор.).

Він пам'ятає про «Тіні забутих предків»

Сьогодні в Україну з офіційним візитом прибуває Президент Республіки Вірменія Левон Тер-Петросян. У програмі його візиту зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою, міністром закордонних справ України Геннадієм Удовенком. Глави обох держав підпишуть ряд двосторонніх документів та зроблять спільну заяву. Вірменський Президент покладе вінки до меморіалу жертв голодомору та на могилу Невідомого солдата. Передбачено також широку культурну програму, в рамках якої відбудеться урочисте відкриття Леонідом Кучмою та Левоном Тер-Петросяном пам'ятника відомому кінорежисерові Сергію Параджанову.

Кому треба — допомагай

Більше як 1,9 млн. грн. виділили шефи для українського флоту в першому півріччі 1997 року. За словами старшого офіцера з координації шефських зв'язків адміністративного відділу секретаріату командування ВМС України підполковника Олега Найди, найбільш активно надавали допомогу Кіровоградська, Вінницька, Дніпропетровська області та Київ. Для цільової шефської роботи 15 кораблів та військових частин було закріплено за різними районами та містами України, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Лист на першу полосу

Нашкодять і... зникають

За три роки голова, якого привезли до нас із іншого села, довів КСП «Таврія» до ручки. А перед звітно-виборчими зборами втік. Тихо зникла з села і голова Великоблаговіщенської сільради, від якої виборці вимагали відзвітувати про свою роботу. Крім економічних негараздів, поганого настрою, ці люди залишили по собі фактично зруйнований музей, в якому було зібрано унікальні експонати до 100-річчя села: зникли стільці, щити, шафи, стенди тощо. Що, знову починати з чистого аркуша?

Іван ЧУЧА, краєзнавець.
Горностаївський район Херсонської області.

P.S.

- У Києві розпочала роботу місія 2-го Європейського департаменту Міжнародного валютного фонду.
- У столиці підписано меморандум християнських конфесій України про незастосування силових дій у взаємовідносинах.
- На головному каналізаційному колекторі Севастополя сталася аварія і викид нечистот у море.
- Міністр закордонних справ Геннадій Удовенко взяв участь у Празі в семінарі НАТО з питань розробки військово-політичних рішень.
- У Ліберії зазнав аварії український вертоліт МІ-8 з екіпажем із трьох чоловік.
- Набрали чинності нові тарифи на послуги зв'язку.
- У Центральному будинку художника відкрилася виставка живописних творів Марії Лизогуб.
- Відзначено 90 років з дня народження поетеси Олени Теліги.

Олександр МОРОЗ: «Я задоволений тим, що парламент працює професіонально»

(Початок на 1-й стр.).

— Є, можливо, навіть помилкові рішення для перехідного періоду, наприклад, запроваджувати безстрокове обрання суддів нині дуже ризиковано: це думка і багатьох самих суддів, і Верховного суду, і більшості депутатів та виборців. Тому внесено пропозицію про те, щоб змінити це положення і ввести десятирічний термін обрання суддів, а не безстроковий.

Крім того, сказав Олександр Мороз, є ціла низка й інших зауважень. По суті, вони стосуються семи—восьми положень. Та оскільки повторюються в різних статтях Конституції, то врешті-решт парламентарії вийшли на 27 зауважень. Деякі з них стосуються відносин між Президентом і Верховною Радою, наприклад, щодо подолання вето. Це не є посяганням на повноваження Президента, підкреслив О. Мороз. Ідеться лише про відрегулювання механізму відносин.

Журналісти цікавилися, чи розглядатиметься на пленарних засіданнях 28—29 серпня питання про продовження повноважень парламенту. Відповідаючи на це запитання, Олександр Мороз сказав: поки що такого питання немає в переліку. Якщо депутати зберуть 150 підписів, то воно буде включене до порядку денного. А його позиція стосовно пролонгації повноважень діяльності нинішнього парламенту залишається попередньою — цього робити не можна. Олександр Мороз у принципі підтримує зміну в Конституції строків діяльності парламенту з чотирьох до п'яти років, але вона повинна бути реалізована для нового складу Верховної Ради.

У запитаннях журналісти торкалися ще однієї делікатної теми. Перед затвердженням Прем'єр-міністра Валерія Пустовойтенка начебто були певні домовленості: разом із дачею згоди парламентаріїв з боку Президента нарешті надійде «благословення» на закон «Про місцеві держадміністрації» і новий виборчий закон. Але цього не відбулося. Чому? О. Мороз зазначив, що в нього особисто ніяких домовленостей ні з ким не було, хоча окремі фракції й порушували такі питання. (Можливо, результати голосування саме й були наслідком того, що попередніх умов якимось чином не було дотримано). Щоправда, Олександр Мороз зізнався, що в нього була розмова з Президентом з приводу Закону «Про місцеві державні адміністрації».

— Я зрозумів так, що він гарантує підписання цього закону. Одначе ми сьогодні одержали знову ж таки загального змісту листа, в якому підкреслюється, що треба переглянути норми цього закону. Але Верховна Рада прийняла рішення остаточно, конституційною більшістю подолавши вето Президента. Тому такі застереження необгрунтовані — прийнятий закон цілком відповідає Конституції України.

На прес-конференції зайшла мова і про Кабінет міністрів. Олександр Олександрович наголосив:

— Треба, щоб Кабінет міністрів був Кабінетом міністрів, щоб ми не розглядали за ініціативою депутатів ті важливі законопроекти, які стосуються життєдіяльності економічної сфери в цілому або вирішення долі тих надзвичайно важливих об'єктів чи галузей, неувага до яких призводить до катастрофічного стану.

За словами Олександра Мороза, характерним прикладом було голосування з приводу Криворізького гірничо-збагачувального комбінату або Запорізького автозаводу. Невже Кабінет міністрів не бачив, що ці питання потрібно вирішувати на початку бюджетного року і вносити відповідні пропозиції та віднаходити рішення? На те він і Кабінет міністрів. А нині там «гине» капітал обсягом 1 мільярд 400 мільйонів доларів. До того ж зростає борг перед партнером — Румунією, яка вклала туди близько 700 мільйонів доларів.

Сьогодні Міністерство фінансів вважає, сказав О. Мороз, що ми принципово повинні спочатку визначати національний доход, потім уже видатки і коригувати їх залежно від доходної частини бюджету. Все правильно, крім одного. В діях уряду жодним чином не натякається, що спочатку треба впливати на формування національного доходу: лише тоді можна говорити про щось інше, лише тоді буде, що ділити.

Олександр Мороз докладно відповів і на інші запитання працівників засобів масової інформації. Зокрема, чому він не має години свого мовлення на тиждень, як це практикується у всіх цивілізованих країнах. Глава парламенту зізнався, що це болюче для нього питання.

— У нас справді: або коментується діяльність Верховної Ради у вигляді якихось «акцентів», або у вигляді коментарів міністра інформації, що, на мій погляд, є певною мірою посяганням на свободу інформації. Я розумію, що коментар будь-якого кореспондента, як і депутата, суб'єктивний, але він не повинен бути такою мірою заангажований, залежний від якихось обставин. Я сподіваюся, що ми відвоюємо та відновимо і депутатський канал, і інші передачі, які доноситимуть до виборців інформацію без викривленого дзеркала.

На закінчення Олександр Мороз сказав, що у будь-якому разі 29 серпня буде закінчено роботу сьомої сесії. Після цього Конституційний суд розгляне всі процедурні питання, пов'язані з внесенням пропозицій до змін у Конституції, щоб на наступній сесії депутати могли розглянути їх по суті. Але незалежно від того, чи буде внесено зміни до Конституції, чи ні, Голова Верховної Ради сподівається, що 15, 20 вересня парламент прийме Закон «Про вибори» на змішаній основі.

— Я задоволений тим, що Верховна Рада працює професіонально, — прощаючися з журналістами, підсумував сказане Олександр Мороз. — Я не задоволений тим, що не вдалося реалізувати все, що передбачалося на цій сесії, але вважаю, що зроблено те, що можна було зробити нинішнім складом парламенту.

На цій оптимістично-песимістичній ноті прес-конференція і завершилася.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Система організації державної влади потребує реформування

З виступу Голови Верховної Ради України Олександра МОРОЗА на пленарному засіданні сьомої сесії Верховної Ради України 18 липня 1997 року

Шановні народні депутати!

Сьогодні завершується важливий етап сьомої сесії Верховної Ради України. Більше місяця ми працювали практично в сесійному режимі. Статистика свідчить, що це була одна з найтриваліших і найнапруженіших сесій парламенту. Відпрацьовано 108 робочих днів, у тому числі в пленарному режимі — 84 замість 65 за попередньо затвердженим графіком.

Для порівняння: на третій сесії відпрацьовано 64 дні, на п'ятій — 71. На нинішній сесії відбулося 135 пленарних засідань, розглянуто понад 450 питань.

Аналіз структури розглянутих питань засвідчує, що найбільшу питому вагу серед них мали питання, які стосувалися прийняття законів (майже 85 відсотків). Верховна Рада прийняла 110 законів, у першому та другому читанні схвалено майже 50 законопроектів. Крім того, опрацьовано в комітетах, підготовано до розгляду у першому читанні близько 120 законопроектів, з них для розгляду на восьмій сесії — 65.

Слід відзначити, що з числа прийнятих Верховною Радою для повторного розгляду повертался 27 законів, що є ненормальною ситуацією з точки зору непродуктивних витрат зусиль законодавчого органу.

Питання, пов'язані з реалізацією парламентом організаційно-установчих повноважень становили 53, або майже 12 відсотків. Серед них слід відзначити обрання майже 500 суддів, що обумовлено вимогами Конституції України.

На нинішній сесії розглянуто питань, пов'язаних з реалізацією Верховною Радою контрольних повноважень, лише 17, що становить 4 відсотки від загальної кількості. Крім інших причин це, на мій погляд, пояснюється недостатнім конституційним та законодавчим визначенням форм і процедур парламентського контролю.

Таким чином, основним напрямом діяльності парламенту на сьомій сесії продовжувала залишатися — і продовжує залишатися — законодавча робота. І перенесення на завершення сесії розгляду проекту закону про вибори, поправок до Конституції підтверджує, що ця тенденція буде збережена.

У структурі законодавчої діяльності парламенту становили: питання економічної політики — 172, або 45, 3 відсотка; питання соціальної та гуманітарної політики — майже 70, або 18 відсотків; питання, пов'язані з прийняттям законів у політичній сфері та законів, що стосуються державного будівництва і правової політики, — 97, або більше чверті від загальної кількості питань. Серед останніх значну частину становлять закони, прийняття яких зумовлене необхідністю впровадження Конституції України.

Особливе місце серед питань законодавчої роботи на нинішній сесії посідав розгляд закону про Державний бюджет та законопроекти, пов'язані з формуванням бюджету на 1997 рік. Таких законів було прийнято близько 30, тобто майже 8 відсотків від загальної кількості питань, пов'язаних із законодавчою роботою.

Взагалі, якщо розглядати діяльність Верховної Ради цього скликання, то виявляється як певна закономірність те, що кожного року законодавчий орган стикався з якимось одним своєрідним питанням, навколо якого вирували політичні пристрасті, яке, образно кажучи, падало на голову законодавчому органу неначе той Тунгуський метеорит, порушуючи планомірну роботу парламенту на досить тривалий період. Цього року у нас теж була така «ізюминка» — бюджетний процес. Але завдяки злагодженості і професіоналізмові парламенту ми подолали цей бар'єр з найменшими, на мій погляд, втратами для держави і для авторитету законодавчого органу.

Отже, якщо коротко охарактеризувати зміст законодавчої діяльності впродовж сьомої сесії, то можна сказати, що вона була сконцентрована в основному на двох головних напрямах. Перший — законодавче забезпечення функціонування економіки України та соціальної сфери. Другий — впровадження положень Конституції у сфері державного будівництва.

Слід відзначити, що ми перебуваємо лише на початку становлення справді планомірної, системної роботи законодавчого органу. Тому загальна структура питань, що була предметом розгляду Верховної Ради впродовж сесії, складалася певною мірою напівстихійно.

У цьому відношенні позитивним є те, що ми вперше в історії нашого парламенту на початку сесії затвердили загальний план законодавчих робіт на 1997 рік, яким було передбачено розробку більш як ста нових законів та нових редакцій чинних законів. Зазначені закони випливають з Конституції України і спрямовані на її реалізацію.

У переліку прийнятих на сьомій сесії законів є низка таких, котрі мають винятково важливе значення для нашої держави й суспільства. До них належать, зокрема, закони «Про Кабінет міністрів», «Про місцеве самоврядування» та ратифікація Європейської Хартії про місцеве самоврядування, закони «Про місцеві державні адміністрації», «Про Державну програму приватизації на 1997 рік», «Про оренду землі», «Про сільськогосподарську кооперацію», «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції», «Про внесення змін до законів «Про Арбітражний суд» та до «Арбітражно-процесуального кодексу України», «Про збір до Державного фонду сприяння зайнятості населення» та «Про державне обов'язкове соціальне страхування громадян на випадок безробіття», «Про формування фонду для здійснення заходів щодо ліквідації Чорнобильської катастрофи», про виплату в 1997 році установами Ощадного банку грошових заощаджень громадян відповідно до закону «Про державні гарантії відновлення заощаджень», ратифікація Конвенції про захист прав і основних свобод людини, інші закони.

Я спеціально роблю цей перелік, бо у щоденній роботі часом не помічається, наскільки блоки цих законів важливі і з точки зору соціального захисту людей, і розвитку економіки, і впровадження Конституції.

На розгляді Верховної Ради перебувають прийняті в першому чи другому читанні на цій сесії законопроекти «Про професійні спілки», «Про вищу раду юстиції», «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади в засобах масової інформації».

Вирішено ряд важливих питань організаційно-установчого характеру. Зокрема, крім згаданого вже обрання близько 500 суддів, Верховна Рада на цій сесії затвердила членів Рахункової палати, відкривши можливість для її діяльності, призначила голову Національного банку України. Надано згоду Президентові на призначення Прем'єр-міністра, голови та членів Державної комісії з цінних паперів та Фондового ринку. Обрано ще одного суддю Конституційного суду з двох, що залишалося обрати.

Затверджено, відповідно до вимог Конституції, структуру апарату Верховної Ради України, в складі якого вперше утворено Парламентське видавництво. Призначено, знову ж уперше в історії нашого парламенту, керівника апарату.

Разом з тим не вдалося вирішити деякі принципові питання з тих, які було заплановано або необхідність яких випливала з Конституції України; деякі питання соціальної політики, що давно вже чекають законодавчого врегулювання.

Насамперед це стосується соціальної сфери —законодавче реформування пенсійної системи, регулювання законом системи адресної підтримки малозабезпечених верств населення.

Одночасно треба сказати, що законодавче регулювання питань заробітної плати не підкріплюється найперше виконанням відповідних чинних законів з боку урядових структур. Тут є скоріше дефіцит парламентського контролю, аніж законодавчого регулювання.

Не прийнято досі закону про такий важливий інститут демократії, передбачений Конституцією, як Уповноважений Верховної Ради з прав людини.

Взагалі правозахисна та правоохоронна діяльність державних органів не стала предметом постійної уваги парламенту. Нам не вдалося розглянути в порядку парламентського контролю надзвичайно важливе питання про стан законності і правопорядку в Україні. Тому цілком обгрунтоване було зауваження з цього приводу народних депутатів.

Я думаю, що серйозні претензії треба пред'явити до голови комітету Олександра Жира, оскільки він же ініціював це питання наприкінці минулої сесії. Однак воно весь час знімалося з порядку денного як непідготовлене.

(Закінчення на 3-й стор.).

Система організації державної влади потребує реформування

(Початок на 2-й стор.).

Стосовно ж Уповноваженого з прав людини хочу сказати, що ініціатор підготовки цього законодавчого акта Сергій Кириченко, котрий дуже багато і серйозно працював над першою редакцією проекту, вдався останнім часом до своєрідного тиску на комітет. Практично всі положення він піддавав дискусії з вимогою: ви мусите приймати мої пропозиції, інакше голодуватиму.

Ми не змогли дійти згоди щодо призначення останнього з шести суддів Конституційного Суду України, що висувався від Верховної Ради.

Винятково важливим законом, який ми не змогли прийняти впродовж цієї сесії, став новий Закон про вибори. Робота на ним виявила, як у краплині води, всі основні суперечності сучасного політичного моменту в Україні.

Я не буду зупинятися на ньому зараз, ураховуючи, що мені вже не раз доводилося говорити на цю тему. Підкреслю лише одне: хто насправді бажає демократичної правової держави, хто справді розуміє необхідність реформування державної влади, той не може не підтримати рішучої зміни виборчого закону. Ми просто зобов'язані найближчим часом розв'язати цю принципову проблему реформування системи організації державної влади в Україні.

Так сталося, що питання виборчого закону дехто зв'язав з дуже тонким питанням продовження повноважень народних депутатів України нинішнього складу до весни 1999 року. Депутати мають право вносити таку ініціативу, але воля Верховної Ради визначається стосовно цього. Тим паче, що голосування йтиме в поіменному режимі. Отже, є можливість порадитися з виборцями, з місцевим активом, щоб висловити свої міркування під час розгляду цього питання по суті.

Слід сказати, що наступну сесію, яка може бути завершальною для Верховної Ради нинішнього скликання, ми повинні провести під кутом зору підготовки бази для роботи наступної Верховної Ради. Завершивши прийняття найнеобхідніших законів, що випливають з Конституції України, та зорієнтувавши законодавчий орган на певну перспективу, щоб забезпечити наступність, якість проведення реформ.

Стосовно завдань восьмої сесії ми визначимося при відкритті її 2 вересня. А зараз нам треба налаштуватися на те, щоб домовленості щодо двох принципових питань, а саме — про внесення змін до Конституції та про прийняття нового закону про вибори на змішаній основі, реалізувати на завершальному етапі цієї сесії.

Тому, завершуючи тривалий період роботи сьомої сесії, ми прийняли рішення про роботу в комітетах, а потім —в округах.

А затим зробимо перерву на два-три тижні, щоб дати можливість відпочити народним депутатам та співробітникам апарату. Після цього зберемося на пленарне засідання наприкінці серпня і офіційно завершимо роботу сьомої сесії.

Дезінформація з вуст «міністра правди»

Заява Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення свободи слова та засобів масової інформації

Останнім часом виконавча влада України, на жаль, за ініціативою високих чиновників адміністрації Президента розгортає безпрецедентний похід проти Верховної Ради України з явним прагненням дискредитувати її як єдиний орган законодавчої влади і як єдино ж реальну державну силу, яка нині в Україні ще намагається відстоювати законність і порядок, здійснювати хоча б мінімальний соціальний захист знедоленої більшості населення.

При цьому всі власні гріхи, всі власні невдалі ініціативи й провали виконавча влада старається списати саме на Верховну Раду України, ще й звинувачуючи її в злісному протистоянні іншим гілкам влади. У народі це влучно називають «скинути з хворої голови на здорову».

Однак через те, що виконавча сторона всіма методами, включаючи антидемократичні, зберігає під своїм впливом більшу частину засобів масової інформації, які змушені відробляти «державну підтримку», такий антипарламентський натиск, втовкмачувані у людську свідомість звинувачення справді дезорієнтують певні кола суспільства.

Звичайно, не міг залишатись осторонь цієї кампанії «функціональний» міністр інформації Зіновій Кулик, якого давно вже громадськість сприймає як «міністра правди» і як вірнопідданця всіх режимів, що довелось і доведеться йому пережити. Не про самого З. В. Кулика, звісно, а про людей тої категорії, до якої його, очевидно, небезпідставно відносить громадськість, В. Г. Короленко колись писав: «Нет подлее типа, чем эти откровенные рептилии, которые сначала подлаживаются к одному правительству, потом к другому. И еще слывут Симеонами Богоприемцами!».

На наше щастя, мабуть, так і сталось, що саме Зіновію Кулику було доручено виконати зовсім не холостий авроровський, а нищівний фронтальний залп з відкритих позицій.

Чому ж — на щастя?

Та тому, що пан міністр уже й думати перестав, прицілюючись, гадаючи, що в який бік не вистрілить, у суцільного противника влучить. Але насправді таке йому не вдається.

Чого, приміром, варте твердження пана Кулика про те, що вже півтора року лежать у Комітеті Верховної Ради документи з питань заснування Національної телекомпанії України та Національної радіокомпанії України!

Навіть пересічні громадяни звертаються тепер до нашого комітету з іронією та сміхом, викликаними цією заявою: так ви півпрезидентського строку дозволяєте собі ігнорувати самого главу держави?! Ну, знаєте!

Але кожного з журналістів, хто все-таки сумнівається в неможливості цього, ми закликаємо негайно особисто перевірити всю півторарічну кореспонденцію комітету, аби впевнитись, отримував він чи не отримував будь-який документ, прямо або непрямо адресований йому Президентом України із згаданих чи інших питань.

Одночасно ми запрошуємо особисто переконатися в нашому однобічному, повністю безрезультатному «листуванні» з Мінінформом України у спробах залучити міністерство до фахової зацікавленої участі в розробці проекту закону «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», ряду інших важливих законопроектів. Ми вже не кажемо про неписьмові спроби і зусилля, наявність яких встановити важче. Але вони, повірте, були.

У небезпідставному уявленні комітету і значно ширшого кола народних депутатів України «міністр правди» і очолюване ним «функціональне» міністерство все більше відзначаються перед суспільством саме своєю неконструктивністю, бездіяльністю і безвідповідальністю.

Нещодавно на зустрічі з провідними журналістами «Киевских ведомостей» секретар Ради національної безпеки і оборони України В. П. Горбулін як приклад того, що Президент України не ігнорує парламент, навів розпорядження Президента розглянути у відповідних органах виконавчої влади рекомендації парламентських слухань «Свобода слова в Україні: стан, проблеми, перспективи», вжити заходів щодо їх реалізації.

Дай-то Боже!

Але хоч Президент України і видав таке розпорядження, ми все ж уявляємо величезну, часом нездоланну відстань між вказівкою і її реалізацією, тим більше, коли йдеться про участь у реалізації вказівки теперішнього Міністерства інформації України.

Судіть лише за таким прикладом.

Постановою Верховної Ради України щодо рекомендацій згаданих парламентських слухань визнано за необхідне створити експертну раду з питань розробки та запровадження інформаційного законодавства. Рада така має діяти при Кабінетові міністрів України. Отже, Кабінетові міністрів України в ролі ініціатора і провідного організатора й доручено здійснити належну роботу.

Однак уряд не береться за виконання цього доручення. Тоді Комітет Верховної Ради України вирішує підштовхнути його до дій делікатною власною ініціативою: направляє до Кабінету міністрів думки і пропозиції щодо складу, функцій і програми діяльності такої ради, заявляє про свою готовність взяти участь у її творенні й налагодженні роботи.

Не допомагає й це. Розчерком пера одного з віце-прем'єрів пряме доручення, дане урядові, неправомірно переадресовується Мінінформові. Комітетові жодного слова мотивування цього не дається.

Вирішили ми в себе для перевірки почекати, хоч і знали, що цей звичайний поворот означає взагалі міністерське задушення справи.

Понад місяць у звичайний діловий термін виконання міністерство не чує й не меле.

Отак-от і «виконуються» парламентські доручення разом з розпорядженням Президента! Причому, йдеться про виконання прямого доручення. Тож уявіть собі, як виконуються рекомендації — розумні, але не обов'язкові положення.

І все це можна побачити, перевірити на підставі документів, до чого ми й запрошуємо бажаючих журналістів.

Готові відкрити й показати інші аналогічні матеріали, відповісти на запитання, які у представників засобів масової інформації виникнуть.

І все це — лише для того, щоб знати справжній стан речей, знати правду, а знання правди якраз і має допомогти ділові: своїми правильно адресованими претензіями, міркуваннями і пропозиціями, своїм конструктивним тиском преса може сприяти повороту до діла тих, хто від цього ухиляється.

Ми — за спільні дії, за співробітництво.

Якщо ж цього не хоче «функціональний» пан Зіновій Кулик і очолюване ним міністерство, то, очевидно, своє слово з даного приводу має сказати і сам Президент України.

Леоніду Горьовому — 60!

Є люди, які не люблять «світитися» публічно, але без них завжди почуваєшся дискомфортно: уміння організувати справу без парадної показухи, терплячість і терпимість створюють атмосферу довіри, доброти, тепла, до якої звикаєш, інколи навіть не помічаєш, але саме вона дає змогу досягти наміченого.

Власне, всі ці слова можна адресувати керівникові Секретаріату Верховної Ради Леоніду Єгоровичу Горьовому. Напевне, лише депутати здатні оцінити титанічну роботу цього підрозділу українського парламенту, який, не рахуючись з часом, завжди у строк виконає поставлене завдання. Відчуває це і колектив редакції газети «Голос України», адже інформація надходить до нас із Секретаріату оперативно і хутко.

Вітаючи з ювілеєм, шановний Леоніде Єгоровичу, бажаємо Вам не лише міцного здоров'я, людського щастя, довгих років життя, а й висловлюємо сподівання на плідну співпрацю.

З роси та з води Вам, Леоніде Єгоровичу!

Врожай-97

Б'ємо рекорди

Погода добряче-таки дошкуляє аграрникові. Дощило чи не весь минулий тиждень. І саме там, де жнива у розпалі, — південних та центральних регіонах. То й не дивно, що хлібна епопея дещо затяглася. У Мінсільгосппроді планували: на цю днину у валки ляже половина від врожаю ранніх зернових. Насправді, ужинок значно менший — з 10,8 мільйона гектарів сільгоспвиробник спромігся впорати лише 12 відсотків площ.

Втім, є загроза, що нинішня битва за хліб насущний затягнеться як ніколи не лише через примхи природи. Цього року сільгоспвиробникові до початку жнивної кампанії вдалося поставити на колеса лише 63 відсотки з 80 тисяч наявних зернозбиральних агрегатів. Ще одним сумним рекордом за часів проголошення України незалежною державою може вважатися й навантаження на комбайн. Кожен у середньому має здолати 170 гектарів. Звісно, новеньким машинам іноземного виробництва таке випробування цілком під силу. Проте їх у нас трохи більше двох тисяч. Решта — десяти — дванадцятирічні «Дони» та «Ниви» працювати вряди-годи відмовляються.

За таких умов жнивний процес у цілому по Україні, за попередніми оцінками, в переважній частині господарств триватиме днів тридцять, при оптимальних термінах — 12—15. Відтак і хлібні втрати неминучі. Скільки збиратиме зернові Херсонщина за середнього навантаження 300 гектарів на комбайн — невідомо.

Тетяна ПИРОЖОК.

Зеніт кримських жнив. Але не пік урожайності

На не дуже нині сонячному півострові навіть затяжні дощі, а місцями й град не завадили хліборобам скосити половину зернових площ і обмолотити майже стільки ж —близько 570 тисяч тонн. Середня врожайність — 25,5 центнера. Непогода робить дещо скромнішими прогнози на урожай в 1 млн. 300 тис. тонн зерна.

Та й якість збіжжя бажає бути кращою, бо з перезволожених хлібів рясні дощі нещадно вимивають дорогоцінну клейковину. Не сприяє недавній славі пшениць Криму й те, що їх надто вологими вимушені приймати на елеватори.

На перешкоді якості хлібів, окрім непогоди, постало чимало факторів. Наприклад, самочинні вирубки лісосмуг досягли такого масштабу, що вже призводить до пилових бур.

Аграрники півострова здолали половину жнивної дистанції. Урожайність ранніх колосових перевищує торішню на 7 центнерів з гектара. 40 тис. тонн продовольчої пшениці уряд Криму планує закупити для створення резервного фонду. Тож без хліба півострів не залишиться. Буде прискорено і створення Кримської продовольчої біржі. Вона запрацює вже до кінця літа і дозволить задіяти додаткові ринкові важелі для стабілізації галузі.

Та поки що серед регіонів України за всіма економічними показниками півострів пасе задніх. Часом тут трапляються прикрі речі. Приміром, незважаючи на рясні дощі, як ніколи, горить хліб. Кілька підпалів зафіксовано в колгоспі «50 років Жовтня», а в КСП «Північний» Красноперекопського району, де згоріло майже 20 га пшениці, директор І. Шаповал видав пожежникам довідку, що, буцімто, згоріла стерня.

Дива, але в деяких господарствах автономії досі триває зимівля худоби, бо годують її однією соломою, як в КСП «Рассвет» Совєтського району. Є схожі приклади в Роздольненському. І все тому, що на півострові ніяк не вдається належно розгорнути зелені жнива... А трави стоять буйні, як ніколи.

Віктор ХОМЕНКО.

Сімферополь.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про видавничу справу

Цей Закон визначає загальні засади видавничої справи, регулює порядок організації та провадження видавничої діяльності, розповсюдження видавничої продукції, умови взаємовідносин і функціонування суб'єктів видавничої справи.

Відповідно до Конституції України цей Закон покликаний сприяти національно-культурному розвитку українського народу, громадян України всіх національностей, утвердженню їх духовності та моралі, доступу членів суспільства до загальнолюдських цінностей, захисту прав та інтересів авторів, видавців, виготівників, розповсюджувачів і споживачів видавничої продукції.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються у такому значенні:

автор — фізична особа, творчою працею якої створено твір (документ);

замовник — фізична чи юридична особа, яка замовляє видавничу продукцію, беручи на себе фінансові зобов'язання;

видавець — фізична чи юридична особа, яка здійснює підготовку і випуск видання;

видавництво — спеціалізоване підприємство, основним видом діяльності якого є підготовка і випуск у світ видавничої продукції;

видавнича організація — підприємство, установа або організація, статутом якої поряд з іншими видами діяльності передбачено підготовку і випуск у світ видавничої продукції;

видавнича продукція — сукупність видань, призначених до випуску або випущених видавцем (видавцями);

виготівник видавничої продукції — фізична чи юридична особа, що здійснює виготовлення замовленого тиражу видання;

розповсюджувач видавничої продукції — фізична чи юридична особа, яка займається розповсюдженням видавничої продукції;

споживач видавничої продукції — приватні особи, підприємства, установи, організації;

видання — твір (документ), який пройшов редакційно-видавниче опрацювання, виготовлений друкуванням, тисненням або іншим способом, містить інформацію, призначену для поширення, і відповідає вимогам державних стандартів, інших нормативно-правових актів щодо видавничого оформлення, поліграфічного і технічного виконання;

тираж (наклад) — кількість виготовлених примірників видання; міжнародний стандартний номер книги (ISBN) — номер, який на міжнародному рівні ідентифікує будь-яку книгу чи брошуру певного видавця;

державна тематична програма (комплексна, цільова) — схвалена в установленому порядку програма випуску суспільно необхідних видань з визначенням тиражу, обсягу, терміну випуску, джерел фінансування;

суспільно необхідні видання — пріоритетні види видань для забезпечення загальнодержавних потреб.

Стаття 2. Видавнича справа

Видавнича справа — сфера суспільних відносин, що поєднує в собі організаційно-творчу та виробничо-господарську діяльність юридичних і фізичних осіб, зайнятих створенням, виготовленням і розповсюдженням видавничої продукції.

Складовими частинами видавничої справи є:

видавнича діяльність — сукупність організаційних, творчих, виробничих заходів, спрямованих на підготовку і випуск у світ видавничої продукції;

виготовлення видавничої продукції — виробничо-технологічний процес відтворення визначеним тиражем видавничого оригіналу поліграфічними чи іншими технічними засобами;

розповсюдження видавничої продукції — доведення видавничої продукції до споживача як через торговельну мережу, так і іншими способами.

Стаття 3. Мета видавничої справи

Видавнича справа спрямована на:

задоволення потреб особи, суспільства, держави у видавничій продукції та отримання прибутку від цього виду діяльності;

створення можливостей для самовиявлення громадян як авторів незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, з мовних або інших ознак;

забезпечення права на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань;

сприяння національно-культурному розвитку українського народу шляхом збільшення загальної кількості тиражів, обсягів та розширення тематичного спрямування українського книговидання;

забезпечення доступу українського суспільства до загальнолюдських цінностей шляхом перекладу державною мовою кращих здобутків світової літератури, науки тощо, налагодження співпраці з іноземними видавництвами, українською діаспорою, укладення відповідних міжнародних угод;

здійснення книговидання російською мовою для забезпечення культурних потреб російського населення в Україні з врахуванням імпорту друкованої продукції;

здійснення книговидання мовами інших національних меншин в Україні;

збільшення кількості видань іноземними мовами, які поширювали б у світі знання про Україну;

зміцнення матеріально-технічної бази видавничо-поліграфічного комплексу і мережі розповсюдження видавничої продукції.

Стаття 4. Законодавство про видавничу справу

Відносини у сфері видавничої справи регулюються Конституцією України, цим Законом, законами України «Про інформацію», «Про авторське право і суміжні права», «Про державну таємницю», «Про підприємництво», «Про підприємства в Україні», іншими нормативно-правовими актами.

Стаття 5. Державна політика у видавничій справі

Державна політика у видавничій справі визначається Верховною Радою України і грунтується на принципах дотримання свободи у видавничій справі, протидії її монополізації, зміцнення матеріально-технічних, організаційних, правових і наукових засад видавничої справи, гарантії соціального і правового захисту її працівників.

Державна політика у видавничій справі спрямовується на підтримку розвитку національного книговидання, наповнення україномовними виданнями ринку, фондів бібліотек, забезпечення потреб навчальних і наукових закладів, Збройних Сил України та інших військових формувань, правоохоронних органів, підприємств, установ і організацій необхідними виданнями державною мовою.

Державна політика підтримки культур національних меншин у видавничій справі здійснюється через відповідні органи виконавчої влади із залученням національно-культурних товариств.

Кабінет Міністрів України забезпечує проведення політики у видавничій справі, спрямовує і координує роботу міністерств та інших органів виконавчої влади у цій сфері.

Державна політика у видавничій справі може конкретизуватися і коригуватися в законах України на основі вивчення ринку видавничої продукції, аналізу потреб, попиту і пропозицій з урахуванням державної статистики друку.

Держава надає пріоритети щодо випуску суспільно необхідних видань з метою забезпечення функціонування органів законодавчої, виконавчої та судової влади, охорони здоров'я, науки, освіти, культури, соціального захисту населення за державними тематичними програмами і на засадах державного замовлення.

Державна політика у видавничій справі відповідно до поставленої мети здійснюється також шляхом податкового, митного, валютного та інших видів регулювання.

Стаття 6. Державна підтримка і особливості приватизації у видавничій справі

Приватизація книжкових, газетно-журнальних видавництв, підприємств поліграфії та книгорозповсюдження загальнодержавного значення, що мають на своєму балансі приміщення або високі технологічні лінії для випуску високоякісної друкованої продукції та її поширення, може здійснюватися шляхом акціонування в такому порядку:

51 відсоток акцій залишається за державою;

25 відсотків акцій передається акціонованим поліграфічним та книготорговельним підприємствам;

24 відсотки акцій передається юридичним особам — видавцям, які випускають продукцію на даному поліграфічному підприємстві або розповсюджують її через дане підприємство оптового книгорозповсюдження, що перетворені в акціонерні товариства відкритого типу або є такими. Пакети акцій між ними розподіляються пропорційно до обсягів продукції, що друкується і розповсюджується.

Держава надає підтримку видавництвам, видавничим організаціям, поліграфічним та книготорговельним підприємствам, що випускають або розповсюджують не менше 50 відсотків продукції державною мовою та малотиражні (до 5 тисяч примірників) видання мовами малочисельних національних меншин, шляхом надання пільг щодо сплати податків та зборів. Така підтримка надається і при вивезенні видавничої продукції, випущеної в Україні, та при ввезенні видавничої продукції вітчизняних видавців, виданої українською мовою та мовами малочисельних національних меншин, що проживають в Україні.

Видавництва користуються послугами організацій поштового, телеграфного і телефонного зв'язку за тарифами, передбаченими для бюджетних організацій та установ.

Видавництвам, що спеціалізуються на випуску продукції рекламного та еротичного характеру, підтримка з боку держави не надається.

Стаття 7. Фонди підтримки і розвитку видавничої справи

Для фінансування заходів, спрямованих на підтримку і розвиток видавничої справи, її матеріально-технічної і наукової бази, можуть утворюватися фонди з міжнародним, всеукраїнським та місцевим статусом.

Стаття 8. Мова у видавничій справі

У видавничій справі мова використовується відповідно до статті 10 Конституції України, Закону України «Про мови в Україні» та інших законодавчих актів України.

Вся друкована продукція, призначена для службового та ужиткового користування (бланки, форми, квитанції, квитки, посвідчення, дипломи тощо), що розповсюджується через державні підприємства, установи і організації, видається державною мовою.

Держава заохочує підготовку, виготовлення і розповсюдження друкованих видань державною мовою та мовами національних меншин, що проживають в Україні.

Дотримання державної мовної політики у видавничій справі забезпечують відповідні органи виконавчої влади.

Розділ II. ОРГАНІЗАЦІЯ І ЗДІЙСНЕННЯ ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ

Стаття 9. Організаційно-правові форми видавничої справи

У видавничій справі на засадах різних форм власності використовуються будь-які організаційно-правові форми, передбачені законодавством.

Стаття 10. Суб'єкти видавничої справи

До суб'єктів видавничої справи відносяться видавці, виготівники та розповсюджувачі видавничої продукції.

Суб'єктами видавничої справи в Україні можуть бути: громадяни України, іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, юридичні особи України та інших держав.

Суб'єкти видавничої справи вступають у правові, майнові, виробничі відносини із суб'єктами інших сфер діяльності відповідно до законодавства.

Суб'єкти видавничої справи, які є суб'єктами підприємницької діяльності, керуються цим Законом, Законом України «Про підприємництво», іншими законами України.

Громадські, наукові, релігійні та інші суб'єкти некомерційної діяльності, які беруть участь у видавничій справі, керуються законами України «Про об'єднання громадян», «Про свободу совісті та релігійні організації» та іншими нормативно-правовими актами.

Відносини між суб'єктами видавничої справи регулюються окремими угодами, укладеними згідно з законодавством.

Стаття 11. Засновник (співзасновник) у видавничій справі

Засновником (співзасновником) у видавничій справі можуть бути: громадяни України, іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, юридичні особи України та інших держав.

Засновник (співзасновник) у видавничій справі затверджує статут суб'єкта видавничої справи, є власником (співвласником) майна.

Засновник (співзасновник) у видавничій справі має право брати участь у формуванні видавничої програми, доборі кадрів, одержує прибуток від видавничої діяльності та реалізації продукції.

Засновник (співзасновник) у видавничій справі може об'єднувати в одній особі видавця, виготівника і розповсюджувача видавничої продукції.

Стаття 12. Державний реєстр України видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

З метою обліку суб'єктів видавничої справи ведеться Державний реєстр України видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції (далі — Державний реєстр), положення про який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Суб'єкти видавничої справи підлягають внесенню до Державного реєстру в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Без внесення до Державного реєстру діяльність у видавничій справі здійснюється:

органами законодавчої, виконавчої, судової влади — для випуску у світ офіційних видань з матеріалами законодавчого та іншого нормативно-правового характеру, бюлетенів судової та арбітражної практики;

підприємствами, організаціями, навчальними закладами, науковими установами, творчими спілками, іншими юридичними особами — для випуску у світ і безоплатного розповсюдження інформаційних, бібліографічних, реферативних, рекламних видань, видань, що містять нормативні акти з виробничо-практичних питань, службових та методичних матеріалів, документації для потреб статутної діяльності їх видавця, а також матеріалів на правах рукопису, що розмножені за допомогою технічних засобів.

Стаття 13. Заява про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру України

У заяві про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру мають бути зазначені:

засновник (співзасновники), включаючи: прізвище, ім'я, по батькові та відповідні паспортні дані (для громадян); повне найменування (для юридичної особи); місцезнаходження, номери засобів зв'язку та банківських рахунків;

повні дані про суб'єкта видавничої справи;

мови, якими планується випускати чи розповсюджувати видавничу продукцію, — державною, російською, іншими мовами національних меншин України (конкретно якими), іноземними мовами (якими);

джерела надходження видавничої продукції — вітчизняні видавництва, зарубіжні (з яких країн);

джерела фінансового та матеріально-технічного забезпечення діяльності видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції.

Заява про внесення суб`єкта видавничої справи до Державного реєстру розглядається у місячний термін.

Стаття 14. Реєстраційний збір

За внесення до Державного реєстру суб`єкта видавничої справи встановлюється реєстраційний збір у розмірі, рівному покриттю витрат, понесених у зв`язку з внесенням до Державного реєстру. Розмір і порядок сплати реєстраційного збору встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 15. Зміни в Державному реєстрі

При зміні назви суб`єкта видавничої справи, основних статутних положень, засновника (співзасновників), виду діяльності у видавничій справі в Державний реєстр вносяться відповідні зміни.

Стаття 16. Відмова у внесенні суб`єкта видавничої справи до Державного реєстру

Суб`єкту видавничої справи у внесенні його до Державного реєстру може бути відмовлено в разі, коли:

назва, програмні цілі, напрями діяльності суб`єкта видавничої справи суперечать законодавству України;

заява про внесення до Державного реєстру, подана (підписана) особою, яка не має на це повноважень;

суб`єкт видавничої справи з такою назвою уже внесений до Державного реєстру;

заяву про внесення до Державного реєстру подано після набрання законної сили рішенням суду про припинення діяльності цього суб`єкта видавничої справи.

Відмова у внесенні суб`єкта видавничої справи до Державного реєстру надсилається заявникові у письмовій формі із зазначенням підстав відмови у тридцятиденний термін з дня подачі заяви. Відмова може бути оскаржена в суді.

Стаття 17. Права та обов`язки замовника видавничої продукції

Замовниками будь-якої видавничої продукції можуть бути: громадяни України, іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, юридичні особи України та інших держав.

Від замовників — авторів (співавторів), упорядників (співупорядників), перекладачів — можуть прийматися замовлення видавцем на редакційно-видавниче опрацювання, виготовлення та випуск у світ:

творів белетристичного, громадсько-політичного, рекламного, довідкового, навчального, наукового, технічного або прикладного характеру;

виступів, лекцій, промов, доповідей, проповідей;

музичних творів з текстом і без тексту;

драматичних, музично-драматичних творів;

творів образотворчого мистецтва;

фотографій, ілюстрацій, карт, планів, ескізів;

перекладів, обробок, анотацій, резюме, оглядів, інсценізацій, інших переробок творів і обробок фольклору (похідних творів) без заподіяння шкоди охороні оригінальних творів, на основі яких створюються похідні твори;

збірників творів, антологій, енциклопедій, збірників звичайних даних, включаючи бази даних, інших складових творів за умови, що вони є результатом творчої праці, проведеної стосовно добору та розташування матеріалів без заподіяння шкоди охороні творів, які до них входять;

інших творів (творів, виданих за власні кошти, кошти меценатів, спонсорів, за рахунок благодійних та інших фондів тощо).

Замовник визначає мову, обсяг, тираж видання, самостійно вирішує питання про його використання чи розповсюдження.

Видавець має право бути замовником перед виготівником та розповсюджувачем видавничої продукції.

Умови виконання замовлення на видавничу продукцію, права та обов`язки сторін визначаються договорами між автором (співавторами) чи особою, якій належить право власності на об`єкт замовлення, замовником, видавцем, виготівником та розповсюджувачем, укладеними відповідно до законодавства.

Стаття 18. Видавництва, видавничі організації

Основною структурною ланкою у видавничій справі є видавництва і видавничі організації різних форм власноті.

Видавництво, видавнича організація діють на підставі своїх статутів (положень), якими визначаються мета, завдання, функції та порядок діяльності.

Забороняється створення і діяльність видавництв, у статутному фонді яких більше 30 відсотків іноземних інвестицій.

Стаття 19. Гарантії прав видавництв і видавничих організацій

Права видавництв і видавничих організацій гарантуються Конституцією та законами України.

Втручання державних органів, їх посадових осіб, громадських організацій, окремих громадян в організаційно-творчу діяльність видавців, а також цензура як контроль за ідеологічним змістом видань забороняється. Відповідними органами контролюється лише зміст інформації, що охороняється законодавстом.

Стаття 20. Права та обов`язки видавця

Права та обов`язки видавця у відносинах з автором (співавторами) твору науки, літератури і мистецтва, з особою, яка має авторське право на інші види інтелектуальної і промислової власності, будуються на основі законів України «Про авторське право і суміжні права», «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг», інших законів України.

З урахуванням специфіки видавничої діяльності видавець має право:

формувати власну видавничу програму, визначати масштаби і тематичну спрямованість своєї діяльності;

використовувати випущену за власною тематичною програмою видавничу продукцію для забезпечення статутної діяльності, розповсюджувати самостійно видавничу продукцію або користуватися послугами іншого розповсюджувача;

видавати як обнародувані, так і необнародувані твори науки, літератури і мистецтва незалежно від їх призначення, жанру, обсягу, а також способу відтворення, виражені в письмовій чи будь-якій іншій формі, набувати невиключних або виключних майнових прав на них;

приймати від юридичних і фізичних осіб замовлення на підготовку і випуск у світ видань, надавати їм редакційно-видавничі та інші послуги відповідно до профілю своєї діяльності;

здійснювати купівлю-продаж видавничої продукції з метою отримання прибутку, надавати послуги суб`єктам підприємницької діяльності у роздрібній і оптовій торгівлі;

висувати у встановленому порядку видані видавцем твори науки, літератури і мистецтва на здобуття державних, громадських, міжнародних премій;

установлювати творчі та виробничі відносини, культурні зв`язки з видавцями інших держав;

брати участь у роботі міжнародних організацій видавців, представляти свою видавничу продукцію на національних і міжнародних конкурсах, виставках, ярмарках.

Видавець зобов`язаний:

здійснювати свою діяльність відповідно до законодавства України, поважати права інших суб`єктів видавничої та господарської діяльності;

сприяти утвердженню загальнолюдських гуманістичних цінностей, розвиткові науки, культури, задоволенню духовних потреб українського народу, ставитися з повагою до національної гідності, національної своєрідності й культури всіх народів;

дотримувати норм авторського та патентного права, вимог державних і міждержавних стандартів, інших нормативно-правових актів, що регламентують видавничу справу;

контролювати своєчасне розсилання виготівником обов`язкових безплатних і платних примірників видань;

подавати у встановленому порядку державну статистичну звітність, інформацію про випущені в світ видання;

відшкодовувати збитки, заподіяні внаслідок порушення законодавства.

Стаття 21. Права та обов`язки виготівника видавничої продукції

Виготівником видавничої продукції можуть бути поліграфічне підприємство, інша юридична особа будь-якої форми власності, громадяни України, іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, або юридичні особи іншої держави, які мають у своєму розпорядженні засоби поліграфічного виробництва чи копіювально-розмножувальну техніку.

Виготівник приймає замовлення на виготовлення видавничої продукції за умови наявності у замовника документа про внесення його до Державного реєстру як суб`єкта видавничої справи. Без такого документа приймаються до виготовлення лише видання, зазначені у частині третій статті 12 цього Закону.

Умови та терміни виконання замовлення на виготовлення видавничої продукції визначаються договором між її замовником і виготівником. Спори між замовником і виготівником вирішуються судом.

Виготівник видавничої продукції несе відповідальність згідно із законодавством перед замовником за точне відтворення видавничого оригіналу, дотримання вимог щодо якості виконання кожного примірника видання у замовленому тиражі, державних і міждержавних стандартів, технічних умов та інших нормативних документів.

Виготівник не має права без дозволу замовника передавати будь-кому, крім випадків, передбачених законодавством, виготовлений тираж видання або його частину, видавничі оригінали, макети, фото чи друкарські форми.

Виготовлення без дозволу замовника додаткового тиражу видання не допускається.

Виготівник має право на видавничу діяльність після внесення його до Державного реєстру з усіма правами та обов`язками, передбаченими цим Законом для видавця.

Стаття 22. Об`єкт видавничої справи

Об`єктом видавничої справи є видавнича продукція, що розрізняється відповідно до державних стандартів за:

цільовим призначенням видань — офіційні, наукові, науково-популярні, науково-виробничі, науково-методичні, виробничо-практичні, нормативні з виробничо-практичних питань, виробничо-практичні для аматорів, навчальні, навчально-методичні, громадсько-політичні, довідкові, рекламні, літературно-художні видання, видання для організації дозвілля та відпочинку;

аналітико-синтетичною переробкою інформації — інформаційні, бібліографічні, реферативні, оглядові видання, дайджести;

інформаційними знаками — текстові, нотні, картографічні, образотворчі видання;

матеріальною конструкцією видань — книжкові, аркушеві видання, буклети, плакати, поштові картки, комплектні видання, карткові видання, книжки-іграшки;

обсягом видань — книги, брошури, листівки;

складом основного тексту — моновидання, збірники;

періодичністю видань — неперіодичні, серіальні, періодичні видання, видання, що продовжуються;

структурою видань — серії видань, однотомні, багатотомні видання, зібрання творів, вибрані твори.

Об`єктом видавничої справи можуть бути інші види видавничої продукції, визначені стандартами.

Стаття 23. Вихідні відомості видання

Вихідні відомості видання — сукупність даних, які характеризують видання і призначені для його оформлення, інформування споживача, бібліографічного опрацювання і статистичного обліку.

Кожний примірник видання повинен містити вихідні відомості.

Елементами вихідних відомостей є:

відомості про авторів та інших осіб, які брали участь у створенні видання;

назва (основна, паралельна, ключова, альтернативна) видання;

надзаголовкові дані; підзаголовкові дані; вихідні дані;

випускні дані (номер і дата видачі документа про внесення видавця до Державного реєстру, обсяг видання, тираж тощо);

класифікаційні індекси;

міжнародні стандартні номери;

знак охорони авторського права.

Перелік, зміст і порядок оформлення вихідних відомостей для кожного виду видань визначаються стандартами.

Вихідні відомості оформляє видавець.

Всі книжкові видання в Україні, незалежно від мови основного тексту, повинні мати обов`язкову анотацію та вихідні бібліографічні відомості державною мовою. Винятком можуть бути тільки видання іноземними мовами, призначені для розповсюдження за кордоном або серед іноземців.

Вихід у світ видання без обов`язкових для нього вихідних відомостей не допускається.

Стаття 24. Обов`язкові примірники видань

Обов`язкові примірники видань — примірники різних видів тиражованих видань, які надсилаються установам і організаціям відповідно до законодавства України.

Стаття 25. Розповсюдження видавничої продукції

Розповсюдження видавничої продукції здійснюється після внесення розповсюджувача до Державного реєстру.

Розповсюдження видавничої продукції може здійснюватися шляхом її реалізації (продажу) в роздрібній та оптовій торгівлі, безоплатного розповсюдження чи обміну на договірних засадах.

Безоплатне розповсюдження видавничої продукції може здійснюватися з науковою, культурно-просвітницькою, благодійною, рекламною метою тощо.

Забороняється створення і діяльність організацій розповсюдження видавничої продукції, у статутному фонді яких понад 30 відсотків іноземних інвестицій.

Вивезення за межі України і ввезення в Україну видавничої продукції здійснюється відповідно до законодавства України.

Стаття 26. Права та обов`язки розповсюджувача видавничої продукції

Розповсюджувач видавничої продукції має право:

здійснювати роздрібну і оптову купівлю-продаж видавничої продукції;

самостійно формувати свої виробничі плани, визначати масштаби своєї діяльності, добирати видавничу продукцію за тематичною спрямованістю;

приймати від юридичних і фізичних осіб замовлення на розповсюдження видавничої продукції, погоджувати замовлення з видавцями та виготівниками видавничої продукції;

встановлювати виробничі відносини з іноземними видавцями, виготівниками чи розповсюджувачами видавничої продукції з метою її ввезення або вивезення.

Розповсюджувач зобов`язаний:

здійснювати свою діяльність відповідно до законодавства України;

подавати у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку державну статистичну звітність про вивезення за межі України і ввезення видавничої продукції в Україну.

Стаття 27. Книжкова палата України

Книжкова палата України — державна культурно-наукова установа у сфері видавничої справи та інформаційної діяльності, що здійснює:

державну бібліографічну реєстрацію та централізовану каталогізацію всіх без винятку видів видань, випущених в Україні;

державну статистику друку, підготовку статистичних матеріалів, що характеризують динаміку та тенденції у видавничій справі;

аналіз тенденцій розповсюдження видавничої продукції, вивчення книжкового ринку, його регіональних особливостей;

комплектування і збереження повного і недоторканного фонду Державного архіву друку — головного сховища всіх видів видань, випущених в Україні;

державну стандартизацію видавничої та бібліотечної справи, розроблення і контроль за дотриманням стандартів суб`єктами видавничої справи, а також сертифікацію баз даних;

розробку та обгрунтування короткострокових і довгострокових прогнозів розвитку видавничої та бібліографічної справи в Україні;

наукові дослідження в галузі бібліографії, книгознавства, соціології книги та читання, консервації та реставрації документів;

наукознавчі дослідження і розробку бібліометричних методів визначення пріоритетних напрямів і рівнів розвитку наукових досліджень;

створення і видання поточних, кумулятивних і ретроспективних бібліографічних покажчиків, реферативних журналів і науково-аналітичних оглядів, друкованих карток;

розробку та експлуатацію бібліографічних баз даних і мереж бібліографічної інформації;

організацію книгообміну.

(Закінчення на 6-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про видавничу справу

(Початок на 4—5-й стор.).

Фонди друкованої продукції і бази даних Книжкової палати України перебувають під охороною держави та є власністю держави.

Книжкова палата України має право в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, одержувати безоплатні та платні обов'язкові примірники усіх видань, випуск яких здійснюється суб'єктами видавничої справи в Україні.

Книжкова палата України підпорядковується центральному органу виконавчої влади, який забезпечує проведення державної політики з питань масової інформації та видавничої справи.

Стаття 28. Обмеження права у видавничій справі

Діяльність у видавничій справі не може бути використана для закликів, спрямованих на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення.

У видавничій справі забороняється:

виготовляти чи розповсюджувати продукцію, яка містить інформацію, віднесену до недобросовісної реклами, рекламу з використанням шаржування державних символів України (Державного Герба, Державного Прапора, Державного Гімну) у будь-якому вигляді;

оприлюднювати інформацію, дані, відомості, рекламувати товари, послуги, які можуть завдати шкоди громадянам, підприємствам, установам, організаціям або державі;

виготовляти чи розповсюджувати видавничу продукцію порнографічного характеру і таку, що пропагує культ насильства і жорстокості;

виготовляти чи розповсюджувати видавничу продукцію, що проповідує релігійні вірування, які загрожують життю, здоров'ю, моралі громадян, порушують їх права і свободи або закликають до порушення громадського порядку;

реалізовувати видавничу продукцію без дозволу її власника (співвласників), крім випадків, передбачених законодавством.

Суб'єкти видавничої діяльності не мають права розголошувати дані, що становлять державну або іншу таємницю, яка охороняється законодавством.

Порушення вимог щодо додержання стандартів, норм і правил тягне за собою встановлену законодавством відповідальність.

Розповсюджувач не має права на розповсюдження вітчизняної видавничої продукції, виданої з порушенням законодавства України та ввезеної з-за кордону, яка підпадає під обмеження, визначені цією статтею.

Стаття 29. Права споживача

Споживач має право на: заміну видавничої продукції, в якій виявлено поліграфічний та інший технологічний брак; гарантію виконання відповідно оформлених передплатних зобов'язань.

Розділ III. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У ВИДАВНИЧІЙ СПРАВІ

Стаття 30. Міжнародне співробітництво

Міжнародне співробітництво у видавничій справі здійснюється на основі міжнародних договорів, ратифікованих Україною, та законодавства України.

Міжнародне співробітництво у видавничій справі спрямовується на:

зміцнення матеріально-технічної бази видавничо-поліграфічного комплексу шляхом впровадження нових технологій, залучення для цього іноземних інвестицій;

інтенсифікацію культурного і наукового обміну з іншими державами, розширення участі у міжнародних виставках, ярмарках тощо;

створення мережі розповсюдження вітчизняної видавничої продукції за кордоном та відповідно — іноземної в Україні;

забезпечення культурних, наукових і освітніх потреб українців, які проживають за кордоном.

Стаття 31. Участь у зовнішньоекономічній діяльності

Суб'єкти видавничої справи можуть у встановленому законодавством порядку брати участь у зовнішньоекономічній діяльності.

Розділ IV. ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИДАВНИЧІЙ СПРАВІ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕНЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ВИДАВНИЧУ СПРАВУ»

Стаття 32. Припинення діяльності у видавничій справі

Діяльність у видавничій справі припиняється:

з ініціативи засновника (співзасновників);

на підставі рішення суду;

з інших підстав, передбачених законодавством України.

Суб'єкт видавничої справи вважається таким, що припинив свою діяльність, з моменту виключення його з Державного реєстру.

Стаття 33. Відповідальність суб'єкта видавничої справи

Особи, винні у порушенні цього Закону, несуть дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову або кримінальну відповідальність згідно з законодавством України.

Розділ V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Закон України «Про видавничу справу» набирає чинності з дня опублікування.

До приведення інших законів у відповідність з нормами цього Закону вони діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

2. Особи, які згідно з цим Законом підлягають внесенню до Державного реєстру, зобов'язані протягом року з дня опублікування цього Заокну подати заяву про внесення до Державного реєстру та одержати право на видання, виготовлення чи розповсюдження видавничої продукції.

3. Кабінету Міністрів України протягом двох місяців після опублікування Закону України «Про видавничу справу»:

подати Верховній Раді України пропозиції щодо внесення змін до законів України, що випливають з цього Закону;

розробити і привести у відповідність з цим Законом свої нормативно-правові акти;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
5 червня 1997 року.

Підсумки півріччя — знайомі проблеми

Нещодавно відбулося засідання пленуму Вищого Арбітражного суду України, на якому було розглянуто питання щодо діяльності арбітражних судів України в першому півріччі року та можливі шляхи її вдосконалення.

На пленумі зазначалося, що проблеми і завдання, поставлені перед судовою владою в сучасних умовах, стосуються системи арбітражних судів з тією істотною особливістю, що зміст і напрями роботи визначаються економічними проблемами держави.

За 6 місяців поточного року до арбітражних судів України надійшло понад 56 тисяч позовних заяв. За цей період суди розглянули 39 тисяч справ. З цієї кількості 1423 — спори про укладення, зміну та розірвання договорів, 4236 заяв — про визнання недійсними актів ненормативного характеру та 3398 справ про банкрутство.

Істотно (на 38,9%) збільшилася кількість справ, які стосувалися питань приватизації.

Відзначається подальша активізація роботи органів прокуратури щодо здійснення нагляду за дотриманням вимог законодавства у сфері господарських правовідносин.

Серйозною проблемою не лише арбітражного судочинства, а й економічної політики держави в цілому, є встановлення неплатоспроможності суб'єктів господарювання і визнання їх банкрутами. Відновлення в Україні правового інституту банкрутства у сполученні із запровадженням заходів, спрямованих на санацію збиткових підприємств, покликане сприяти оздоровленню економіки держави і стати одним із її дійових чинників. Проте сьогодні цей механізм не відповідає меті свого відродження і не виправдовує сподівань, пов'язаних з ним.

Однією з проблем, які заважають налагодженню чіткої роботи, залишається низький професійний рівень окремих суддів та недотримання виконавчої дисципліни.

Серед причин цього є низька заробітна плата, недостатня соціальна захищеність суддів, а також відсутність можливостей забезпечення їх житлом і належними умовами праці.

Також на спільному засіданні пленуму Вищого Арбітражного суду України та Ради суддів арбітражних судів України було прийнято відкритого листа до Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, в якому учасники засідання просять народних депутатів та уряд звернути увагу і виправити ситуацію, що склалася із фінансуванням арбітражних судів України.

СТОЛИЦЯ МАЄ ПРАВО. НАВІТЬ МАГДЕБУРЗЬКЕ

ЩЕ ЗОВСІМ недавно проект закону про столицю згадували від випадку до випадку, так собі, в контексті і в ряді багатьох інших законопроектів, що їх готує до розгляду Верховна Рада. І роботу над ним вели без поспіху, бо, здавалося, є значно важливіші економічні законопроекти, без яких, як без повітря, обійтися не можна.

Події, що сталися в Київраді і держадміністрації 12 —14 червня, все перевернули. Нагадаємо про них. Голова Київради Леонід Косаківський, керуючись щойно прийнятим і підписаним Президентом України законом про місцеве самоврядування в Україні, виходячи зі своїх повноважень, визначених цим законом, видав ряд нормативних актів. Глава міської держадміністрації Олександр Омельченко одразу скасував їх, вважаючи, що в Києві цей закон не діє, бо в Конституції України записано, що особливості управління міст Києва і Севастополя визначаються окремими законодавчими актами.

На прес-конференції, яку нещодавно провів Олександр Омельченко, народні депутати України від Києва Володимир Бондаренко і Микола Грабар теж доводили, що в Києві закон про місцеве самоврядування в Україні таки не діє. Так, нібито Київ не в Україні, а в якійсь іншій державі.

Але не будемо ставати на позицію третейського судді. Очевидне інше: закон про столицю треба приймати негайно, якщо ми хочемо стабільності і злагоди в нашому рідному місті.

За чварами забувають киян

Анатолій Коваленко — не тільки народний депутат України, глава Печерської районної державної адміністрації, а й активний розробник, співавтор одного з варіантів проекту закону про столицю. Як людина досвідчена і мудра, він бив у всі дзвони, ніби передбачаючи нинішні неприємності: швидше розглядаймо документ, який врегулював би столичне життя. Закон про столицю — не менш нагальний, ніж про державний бюджет, казав він.

То яким бачить закон про столицю Анатолій Коваленко?

— На жаль, суперечливість у підході до визначення закону про столицю закладено, певною мірою, у Конституції України, де після розділів про місцеве самоврядування і місцеві держадміністрації сказано: особливість здійснення місцевого самоврядування в Києві та Севастополі регулюється окремим законом, як і особливості виконавчої влади.

Отже, щоб уникнути конфлікту між положеннями про місцеве самоврядування і місцеві держадміністрації стосовно Києва, треба, зрештою, визначитись у головному, що випливає з Конституції: територіальна громада Києва повинна мати ті самі права, як і в будь-якому іншому місті, зрозуміло, зі столичними особливостями.

Якщо глянути на останні варіанти проекту закону про столицю, то всі вони хибують одним і тим же: кож-

(Закінчення на 7-й стор.).

СТОЛИЦЯ МАЄ ПРАВО. НАВІТЬ МАГДЕБУРЗЬКЕ

(Початок на 6-й стор.).

ний розробник — чи то міська держадміністрація, чи то рада, чи то група інших авторів — відстоює в ньому вузькопрофільні інтереси.

Тому Верховна Рада повинна розглядати той варіант законопроекту (чи разом), де були б відображені інтереси киянина.

Наведу приклади. Ми не раз дискутували про роль і місце району в місті. В розділі Конституції про територіально-адміністративний поділ райони в Києві є. А в розділі про місцеве самоврядування —немає. Як хочеш, так і розумій.

У законі про місцеве самоврядування, прийнятому Верховною Радою, записано розумну річ: там, де йдеться про районні ради в містах, в дужках додано: якщо їх буде створено.

Отже, створювати їх чи ні — це право громади, що гарантується Конституцією. Якщо вона вирішила, що інтереси громади представлятиме районна (в містах) чи міська рада, отже, нехай так і буде. Міськрада повинна визначити й те, чи бути в її районах місцевому самоврядуванню. Зрештою, це питання може визначатися громадою шляхом референдуму чи рішенням ради.

Друга частина місцевого самоврядування стосується питання: чи бути взагалі районам у Києві? Безперечно, бути. Тут усі розробники єдині. Керувати таким величезним містом з тримільйонним населенням з одного центру просто неможливо. Киянину для розв'язання його питань у міськраді чи міськдержадміністрації туди просто не пробитися.

Отож я відстоював і відстоюватиму одну точку зору: райони в Києві повинні діяти. Інакше ця територія стане некерованою.

До речі, певного досвіду в цьому вже набули в деяких інших містах. Ліквідація районного самоврядування в Одесі, Львові, як мені відомо, великих позитивних результатів не дала.

Далі. Проблема, про яку хочеться сказати і яку в різних варіантах проекту закону про столицю по-різному виписано, це — організація влади на місцях.

Обов'язково в районі, на моє переконання, мають функціонувати й виконавчі органи — хай це буде районна управа, адміністрація чи виконком. Але вони обов'язково вирішуватимуть питання, що виникають, як кажуть, щохвилини.

Що стосується формування керівництва районом, то якщо громада вирішить, щоб функціонувало самоврядування в районі, то за таких умов голову мають обирати тільки на сесії. А коли громада вирішить, що в районі буде тільки виконавчий орган, тоді цього голову призначатимуть рішенням Київради чи Президент України.

Стосовно особливості обрання голови в місті Києві. Я дотримуюся думки, виходячи з гіркого досвіду постійної боротьби в Київраді і Київради з держадміністрацією (до речі, якби не районне самоврядування, то дуже важко довелося б Києву виживати у цій ситуації), що я приймав би варіант закону, де міського голову — ось де можна скористатися конституційними особливостями Києва, — обирали б на сесії, а не всім Києвом, як це сталося. Хоча б тому, що сьогодні в Києві немає політичної чи іншої сили, яка могла б обрати голову всім Києвом, одночасно обравши і депутатів Київради, та й функції його дещо звужені — наявністю держадміністрації. У цьому, можливо, вбачатимуть певне обмеження демократії в місті, відбирання прав виборця у киянина, але для стабільності на даному етапі краще було б, щоб голову Києва обирала все-таки сесія, і він одночасно керував би роботою ради і виконавчого апарату.

Чому голова повинен бути саме в одній особі ? Тому, що згідно з Конституцією в Києві це функціонуватиме державна адміністрація. Отже, місцеве самоврядування має представляти одна особа, незалежно від того, чи обиратимуть її всі кияни, чи рада.

Тільки дві особи повинні стояти на Олімпі київської влади. Якщо з'явиться і третя (є пропозиції, щоб діяв ще голова Київради), то це буде бермудський трикутник, у якому загине багато корисного.

Отже, як записано в Конституції, голова Київської державної адміністрації представлятиме органи державної виконавчої влади. А питання місцевого самоврядування, функції, які визначені Європейською хартією місцевого самоврядування, виконуватиме голова Київради.

Роботи в Києві — непочатий край. І не треба боятися, що в раді переважатимуть одні політичні сили, а в адміністрації — інші. Адже в кожної сили — свої завдання. А тут, будь ласка: різні посадові особи, які віддзеркалюють різні політичні сили, мають і різні завдання. Тобто сама робота примусить їх працювати в одному векторі, а не з'ясовувати стосунки. Більше того, сам підхід до справи згуртує їх над розв'язанням одних і тих же проблем міста. А чітко розмежовані повноваження, розведені в базових законах про місцеве самоврядування і місцеві держадміністрації, сприятимуть цьому.

Влада має бути простою з точки зору розуміння людьми

ЛЕОНІД КОСАКІВСЬКИЙ, голова Київради, теж багато працював над створенням проекту закону про столицю, залучав до цієї роботи не тільки кращі уми України, а й зарубіжних спеціалістів.

25 лютого цього року, з особистої ініціативи Леоніда Косаківського, Рада Європи та Київська міська рада разом з Національною академією наук України провели в Києві «круглий стіл» «Києву — статус столиці України».

Відбувся широкий обмін інформацією з питань місцевого самоврядування, управління, фінансового забезпечення життєдіяльності столичних міст, взаємовідносин між центральною та місцевою владою. Особливу увагу приділено статусу Києва як столиці України. Своє бачення усіх цих проблем, а також набутий досвід управління столичними містами виклали представники Бонна, Варшави, Берна, Парижа.

Учасники «круглого столу» за підсумками дискусії прийняли резолюцію «Статус міста Києва — столиці України».

Отже, як оцінює Леонід Косаківський нинішню роботу над законопроектом, яку із запропонованих зарубіжних моделей впорядкування міського управління він вирізняє?

— Якщо придивитися уважно, то в Україні діють багато елементів французької моделі. Тільки з більшим ухилом у бік державної влади. А має бути навпаки, казали учасники розмови, — треба надати більше прав самоврядуванню.

Держава повинна зосередити у своїх руках тільки контроль за законністю, фінансами, реалізацією деяких державних програм.

На мій погляд, якщо виходити з Конституції, а іншого не дано, на рівні Києва має діяти модель, яку фактично підтримано «круглим столом», а саме: як і у всіх містах, у Києві міського голову обирати прямим голосуванням. Столиця повинна мати свою раду, виконавчий орган, що теж відповідає європейським стандартам. Тобто кияни, як і мешканці будь-якого міста, мусять дістати право на власний розсуд вирішувати питання місцевого значення повною мірою, незалежно від держави.

Що стосується держави, то втручання її у життя міста має бути обмежене. І ось чому. Якщо на рівні області адміністрація працює на загальнообласний масштаб, а в обласному центрі діє самостійна міська рада з її головою, то в Києві обидві ці структури зведені на одній території. Цю проблему треба врегулювати законом про місто Київ, вона —особливість столичного управління.

Тож державна влада має обережно вписуватись у міське самоврядування, звівши, як уже зазначалося, свої функції до контрольних. Візьмімо проблему забезпечення безпеки громадян. Це державна програма, бо міліція підпорядкована державі. У Парижі, нагадаю, такими справами займається префект поліції.

Далі. На території міста є багато державних підприємств, які треба виводити з кризи. Це також робота держави в особі міської адміністрації.

У Києві розміщено чимало підрозділів центральних державних відомств, і їхню діяльність на території міста також хтось має координувати.

Думаю, що якби ці питання були врегульовані в реальному житті, то проблем влади в Києві не поставало б. Вони, власне кажучи, сьогодні значною мірою врегульовані Конституцією і законом про місцеве самоврядування. У нас, на жаль, менталітет такий, що людина прагне взяти більше влади, ніж може. Завжди в керівника є намагання втрутитися в сферу діяльності іншої структури і перебрати на себе її повноваження. Інакше не можу пояснити колізії, що їх нині бачимо на терені міста Києва.

Влада має бути простою з точки зору розуміння людьми і відповідальною перед ними. І ми насамперед зобов'язані думати про таку владу, яка потрібна простим людям, киянам і яка повинна перейматися їхніми інтересами. Вона має турбуватися, як їздять тролейбуси, трамваї, як випікають хліб, як виплачують зарплату, як забезпечують лікарні медикаментами. А потім — будівництвом готелів, помпезних споруд і т. ін.

Одне слово, людину необхідно поставити в центрі пріоритету міської влади.

Ми досі не можемо зрозуміти, що у всьому світі самоврядування — це недоторканна категорія. І що люди на своїй території повинні самі визначати, яка повинна в неї бути владна структура, що їй делегувати, за що вона відповідає.

На жаль, серед варіантів проекту закону про столицю всюди є свої вади, але їх можна подолати. Крім варіанта Кабінету міністрів, де автори його не бачать у Києві самоврядування і прагнуть керувати містом зі своїх чиновницьких кабінетів.

Найбільше відображає принцип нашої Конституції, загальноєвропейські підходи до самоврядування варіант народних депутатів Чемериса і Симоненка. Його можна вдосконалювати, вносити поправки, але це та база, на якій можна серйозно працювати.

Адже є Конституція, є вже базовий закон про місцеве самоврядування, який працює в Києві, і отже, виписавши повноваження органів місцевої влади, можна йти до успіху.

Якщо рада не працює, то це комусь вигідно

Незважаючи на всі складнощі, Верховна Рада готується до обговорення законопроекту про столицю України. Яка доля чекає на нього? Чи приймуть його, зрештою, чи ні? Про це говорить народний депутат України, обраний від столичного округу, ЮРІЙ ОРОБЕЦЬ.

— Є багато таких, хто зацікавлений, щоб самоврядування у столиці як такого не було. А була адміністрація, якою керували б з президентського палацу.

Це нині й відбувається. Протягом двох років не працює Київрада, вона перебуває у становищі тотального антагонізму, а тим часом всі основні функції управління столицею передано чиновникам, держадміністрації.

Таке становище дуже багатьом вигідне, бо в ньому кожен діє за принципом: «Що хочу, те й роблю». Без будь-якого контролю з боку депутатів.

Думаю, що цей законопроект ще довго не прийматимуть, бо надто великі політичні інтереси вкладає керівництво держави, в тім числі Президент України, щодо справ у Києві.

Погляньте-но. У 1994 році було дано команду, щоб вибори у столиці провалити. І їх було провалено. Саме для того, щоб не було активних депутатів, які могли б поставити чиновників на місце.

Яким усе-таки я бачу закон про столицю? Виходячи з Конституції, закріпити право на місцеве самоврядування, надати місту функції столиці. Тобто киянам мають бути відшкодовані збитки, яких зазнають вони внаслідок того, що в нас і ціни надто високі, і піднімаються тарифи на житло, вартість харчування. Кияни мають підвищене навантаження через транспортну напруженість, і все це треба у проекті закону передбачити. Але жодною мірою не обмежувати право киян на самоврядування.

Закон, як я сказав би, навряд чи скоро буде прийнято. На моїй пам'яті уже більш як десять варіантів проекту, які часто суперечать один одному. Моя правда чи ні, покаже життя.

Контраргументи

Самоврядуванню перешкоджає ... місце розташування адміністрації Президента

Проект закону про столицю України місто Київ, підготовлений Кабінетом міністрів, викликав різко негативну оцінку більшості депутатів. Не тому, що «вредні» парламентарії за звичкою знехтували урядовий документ: схоже, «двійку» цього разу виставлено цілком заслужено. Беззаперечною вадою цього законопроекту (принаймні доповідач урядового варіанта — заступник міністра юстиції Георгій Пукшин під час його обговорення на пленарному засіданні не зміг аргументовано спростувати закиди депутатів) є, по суті, ліквідація місцевого самоврядування в Києві і фактичне запровадження у столиці прямого президентського правління, що суперечить Конституції України. Згідно з цим варіантом, мешканці Києва позбавлені права на здійснення самоврядних функцій: «Здійснення виконавчих функцій Київської міської ради пропоновано перекласти на Київську міську та районні в місті державні адміністрації».

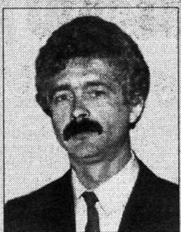
Очолює Київраду голова, який обирається таємним голосуванням з депутатів ради на строк її повноваження. Тобто про прямі вибори мера в документі не йдеться.

І далі за текстом зазначено: «Київська міська та районні в місті державні адміністрації здійснюють повноваження органів місцевого самоврядування, делеговані їм Київською міською радою... Така модель місцевого самоврядування зумовлюється тим, що місто Київ є столицею України, місцем розташування адміністрації Президента, органів державної влади... «Логічне» пояснення, сказати нічого...

Замість резюме.

Ми навели типові точки зору щодо майбутнього закону про столицю. Їх сповідують сотні тисяч киян, народні депутати всіх рівнів. Отож тепер вирішальне слово — за парламентом.

Ніна ЗИЛЮК,
Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

«Аналіз справ на місцях, а також матеріали, які надходять до комітету, свідчать про те, що галузь, котра порівняно стабільно функціонувала до останнього часу, її працівники, учні, студенти через відсутність дійових заходів з боку уряду та владних структур опинилися в ситуації повної невизначеності подальшого свого існування». Так охарактеризували стан справ у галузі освіти члени Комітету Верховної Ради з питань науки та народної освіти у своєму відкритому зверненні до Президента України ще 6 вересня минулого року, на початку навчального 1996/1997. Що спонукало тоді членів комітету висловити такі нерадісні оцінки? До того ж, звернення до Президента підтримали, в своїй переважній більшості, представники всіх політичних сил, які працюють у Комітеті з питань науки та народної освіти.

ОСВІТА: ЗДОБУТКИ І ВТРАТИ

ДІТЕЙ НАВЧАЛА ВУЛИЦЯ

Напередодні нового 1996/1997 навчального року понад 500 загальноосвітніх шкіл не почали навчальний рік через протест учителів, які вимагали погашення заборгованості у заробітній платі. На початок навчального року залишився незавершеним поточний капітальний ремонт приміщень, тепломереж, опалювальних котелень, тисячі навчальних закладів не були забезпечені твердим паливом. У школах, ПТУ та вузах не вистачало підручників та навчальних посібників, забезпеченість якими становила всього лише 40% від необхідного.

Скорочено навчальні години, запроваджено плату за підручники, збільшено кількість учнів у класах тощо. — все це, по суті, вибило з нормальної робочої колії загальноосвітні школи, щонайменше, на півроку. З цих причин вперше за багато десятиліть не змогли сісти за парти близько 500 тисяч учнів. Їх почала навчати вулиця. І це за умов, що немає ніяких природних катаклізмів, надзвичайних ситуацій, війн.

Члени комітету не раз просили про зустріч з главою держави, з Прем'єр-міністром України, але так і не змогли висловити свої міркування і пропозиції щодо врятування галузі. І тільки через три місяці з представниками комітету зустрівся тодішній Прем'єр-міністр П. Лазаренко, погодився з пропозиціями, але, як показав час, курс на знищення освіти і освіченості підростаючого покоління триває.

А ШКОЛУ ЗАЛИШАЮТЬ ВЧИТЕЛІ...

Дошкільне виховання: в Україні 21,2 тис. дошкільних закладів, у них 1,5 млн. дітей (це 44% від загальної кількості дітей цього віку). Останнім часом спостерігається тенденція до скорочення дитячих дошкільних закладів. За останні три роки їх число зменшилось на 1513, на 400 тис. скоротилась кількість дітей в них. Причина — фінансування. Все більше стає батьків, які віддають перевагу так званому «домашньому» вихованню. Добре, якщо мама, бабуся займаються з дитиною малюванням, музикою, ліпленням, залучають до спортивних занять. Але часто це далеко не так. Дедалі частіше причиною вимушеного домашнього виховання є брак коштів для щомісячної оплати дитячого садка в умовах безробіття батьків, масових, хронічних невиплат заробленого.

Причиною скорочення дошкільних закладів є й те, що вони бездумно і злочинно масово передаються з відомчого підпорядкування і утримання до комунальної власності, причому без забезпечення фінансами в місцевих бюджетах. З 1992 по 1996 рік кількість дитячих садків у комунальній власності зросла на 13,3%. Не маючи коштів, місцева влада будь-якими шляхами, у т. ч. незаконними, намагається позбавитись цих споруд. Із 1513 нині використовуються не за призначенням— 264, закриті й не використовуються —711. А навколо них зграями крутяться представники «чесного» бізнесу. Збагачуються на дитячій біді!

Безумовно, на скорочення кількості дитячих дошкільних закладів вплинула демографічна ситуація в Україні. За 1990—1996 роки народжуваність скоротилась з 12,7 до 9,6 на тисячу населення, а смертність зросла відповідно з 12,1 до 15,4. Чисельність населення скоротилась на 1,3 млн. чол.

Загальна середня освіта: становище загальноосвітніх шкіл плачевне. Лише за 1996—1997 роки закрито понад 100 шкіл, 16 тис. класів, скорочено понад 10 тис. ставок учителів та допоміжного персоналу, хронічно не виплачується заробітна плата, протягом п'яти років не фінансуються статті на придбання обладнання, капітальні ремонти.

Школу залишають вчителі, її забувають випускники. На 2,4% скоротилась кількість педагогів порівняно з 1990 р., не вистачає вчителів української мови й літератури, математики, історії, іноземної мови. Та й чи можливо прожити, якщо середня заробітна плата вчителя — 132 грн., яка не виплачується в середньому 3—7 місяців. За даними Мінстату України, за станом на 1.04.1997 р. не виплачено 337,5 млн. грн., не рахуючи заборгованості за 1996 р. У 1996/1997 навчальному році в нашій країні не було такого місяця, щоб працювали всі школи. Навіть напередодні закінчення навчального року (за останні 2 місяці) не працювало внаслідок страйків учителів від 60 до 100 шкіл, поза школою перебувало 60—110 тис. учнів.

Професійно-технічна освіта: на ці навчальні заклади йде просто тотальний наступ і з боку Кабінету міністрів, і з боку місцевої влади. Практично рік лихоманять «чутки з центру» про передачу ПТУ на фінансування з місцевих бюджетів, що означає масове закриття професійно-технічних навчальних закладів, адже коштів у місцевих бюджетах немає.

Поки тривають суперечки, ПТУ потихеньку ліквідовуються: за чотири останніх роки їх кількість зменшилась на 100, а учнів — на 109,7 тис. чол. Невже незрозуміло, що саме ці підлітки ще більше криміналізують суспільство, невже заплющуємо очі на те, що нині в ПТУ 55 тис. сиріт і напівсиріт, 200 тис. дітей із бідних та малозабезпечених сімей?

У 1996/1997 навчальному році викладачі ПТУ не дуже активно страйкували, але вони, як і їхні колеги з середньої школи, майже півроку не отримують зарплати, а заборгованість становить 362,8 млн. грн. І тут урядові вже не доводиться кивати на місцеві органи влади, оскільки ПТУ фінансуються з Києва. Протест працівники ПТУ висловили по-своєму, вирішуючи свою долю, утримання сімей самі. В 1995/1996 навчальному році з системи професійно-технічної освіти пішли 3 тис. майстрів виробничого навчання, нині вакансії на ці посади досягли 7 тис. місць.

Позашкільна освіта: всупереч рішенням уряду, в більшості областей інтенсивно йде процес закриття і розпродажу підліткових, фізкультурно-оздоровчих, різнопрофільних клубів. На сьогодні до 40% їх приміщень переобладнано під магазини, офіси, склади комерційних структур.

Активізується процес ліквідації позашкільних навчально-виховних закладів. Останніми роками ліквідовано або реорганізовано станції юних техніків, центри, клуби науково-технічної творчості (Закарпатська, Одеська, Донецька, Дніпропетровська, Житомирська області). Це призвело до зменшення на 189 тис. учнів, які займались технічною творчістю. Загалом охоплення дітей гуртковою роботою в позашкільних закладах освіти скоротилось на 30—40%. «Нові пани» сподіваються, що вулиця «виховає» нашому суспільству корольових, берегових, патонів і вернадських?

Вища освіта: у цій системі освіти негативні тенденції проявились, насамперед, у поступовому переході вищої школи до платного навчання, помилковому підході до набору, відсутності планового, обов'язкового розподілу випускників вузів державної форми власності, втраті наукового потенціалу, корумпованості, і, звичайно, недостатності фінансування. Нині вищі навчальні заклади пущені в плавання на виживання. Не отримуючи гарантованого фінансування з держказни, вища школа просто змушена розвивати платні послуги, аж до здавання в оренду приміщень для різних офісів, магазинів, барів тощо.

Минулий навчальний рік був дуже важким для вищої школи. Скорочено кількість професорсько-викладацького корпусу на 10—30%, зросло навантаження на одного викладача до 1 тис. годин, збільшилась наповнюваність груп. На цьому фоні зросла заборгованість у заробітній платі.

Структурне реформування освіти: з вересня 1997 року освіту чекають нові потрясіння, пов'язані в першу чергу із скороченням мережі навчальних закладів, зменшенням державного замовлення. Мова йде про недавно прийнятий Кабінетом міністрів пакет документів.

Прийнято рішення про ліквідацію 164 професійно-технічних училищ, з них 23 — через недосконалу матеріально-технічну базу і 141 — при об'єднанні з іншими навчальними закладами. Реформуванню підлягають 233 вищих навчальних заклади I-II рівнів акредитації (технікуми, училища, коледжі), з них 7 ліквідуються повністю, 115 входять до вищих навчальних закладів III—IV рівнів акредитації (інститути, академії, університети) як структурні підрозділи без права юридичної особи, 18 надано статус відділень.

Найвідчутнішим для нинішніх і майбутніх випускників стане рішення про скорочення обсягів державного замовлення на підготовку кадрів. У середньому на 15% дають зелену вулицю платній формі навчання. А це означає, що розумний, талановитий, здібний і неординарний, який не має тата з «нових», залишиться «за бортом», йому один шлях — служити комусь, прислужувати десь.

ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТИ В РОЗРІЗІ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ-97

Привид кончини галузі освіти чітко проглядається при аналізі чергового бюджету. В останні три роки при формуванні бюджету спостерігається стійка тенденція щодо зменшення витрат на освіту (1995 р. — 5,54% від ВВП, 1996 — 4,97%, 1997 рік — 3,85!).

У грошовому обчисленні на 1997 рік виділяється всього 4 млрд. 102 млн. 500 тис. гривень. Наведеної суми вистачить, щоб профінансувати потреби освіти на 40,4%, у т. ч. заробітну плату — на 55%, стипендії — 70,8%, харчування — 20%, капітальний ремонт — 6,3%, підручники — 41%, господарські витрати — 33,8%, придбання обладнання — 0%. Наслідки такого фінансування будуть такі: треба буде скоротити понад 200 тис. ставок педагогів, 80 тис. навчальних класів, 2 тис. шкіл, значну частину дошкільних, позашкільних та інших навчальних закладів.

Хіба доречне тут виправдання реформаторського уряду: «Економічна криза і падіння валового внутрішнього продукту відбиваються на всіх сферах життєдіяльності суспільства».

Такі наші здобутки і втрати, що сталися в гуманітарній сфері за останні шість років, і особливо в галузі освіти. Вони підтверджують правильність висновку комуністів України, нашої фракції про антинародний характер «реформ», неспроможність партії влади розв'язувати конкретні проблеми в інтересах трудящих, цілковиту залежність від «нових господарів» України в особі МВФ.

Дозволю собі зробити висновок, дати узагальнену відповідь на запитання «Хто винен?» і «Що робити?». Причини того, що відбувається — у політиці здійснюваних реформ. Головна проблема сьогоднішньої влади — відсутність совісті. Адже мета будь-якої влади — це робота на державу, для суспільства. У нас же все робиться проти свого народу, проти країни, проти її майбутнього.

Можна помилятися одній людині, Кабінетові міністрів можна помилятися один раз, два, три. Але якщо помилка — це курс, то його треба міняти.

Євген КРАСНЯКОВ,
народний депутат України, член Комітету Верховної Ради з питань науки і народної освіти (фракція «Комуністи України за соціальну справедливість і народовладдя»).

Суддя безстроковий.
Та строки присуджуватиме реальні

***Чи не вперше** за багато років роботи багатьом суддям районних і обласних судів довелося, як у студентські роки, похвилюватися під дверима екзаменаторів. Так, дещо утрируючи, можна охарактеризувати процес розгляду Верховною Радою України кандидатур на безстрокове обрання більш як 400 суддів. Перед тим, як потрапити до сесійного залу, кандидатури прискіпливо розглядав Комітет з питань правової політики і судово-правової реформи. Думками і враженнями про цей унікальний і незвичний для нас іспит суддівського корпусу країни ми попросили поділитися голову комітету Володимира СТРЕТОВИЧА.*

— Володимире Миколайовичу, насамперед давайте уточнимо, чому виникла потреба призначати суддів на довічно. Адже вам, як і мені, відома думка багатьох громадян про низький фаховий і моральний рівень служителів Феміди. Багато хто дуже подивований, коли чує про ось таку майже безмежну державну довіру і пільгу суддям.

— Нова Конституція України встановила новий порядок призначення суддів. Спершу суддю призначає Президент України за поданням Міністерства юстиції, а після того, як суддя набуває досвіду роботи, Верховна Рада згідно з Конституцією України призначає його на посаду безстроково. У зв'язку з закінченням повноважень суддів, обраних у 1986—1987 роках, виникла проблема: яким чином їх призначати знову, адже передбачений для цього орган — Вищу раду юстиції ще не створено. У перехідних положеннях Конституції зазначено, що протягом року з дня прийняття Основного Закону ці судді здійснюють свої повноваження до вирішення їх подальшої долі. Тому перед нашим комітетом і постало завдання: до 28 червня попередньо розглянути подання на 442 судді всіх рівнів — від Верховного до районного судів. Перед тим комітет виписав процедуру розгляду цього питання, яку затвердила відповідною постановою Верховна Рада України.

— І яким же, на ваш погляд, виявився фаховий та моральний рівень наших служителів Феміди? Якими основними критеріями керувався комітет, оцінюючи придатність чи непридатність судді до безстрокового призначення?

— Розгляд кандидатур у комітеті справив подвійне враження. З одного боку, ми бачили висококваліфікованих, інтелігентних, інтелектуальних суддів, які незважаючи на нинішні труднощі з честю виконують свій обов'язок, і таких — більшість. З іншого, траплялися судді, яких і на гарматний постріл не можна допускати до суддівської мантії. Особливо низький рівень окремих районних суддів. Так сталося, що вони пропрацювали по 15—20 років і жодного разу їх ніхто не екзаменував. Тому і живуть за старими стереотипами, розглядаючи певну категорію справ, мають практику роботи лише з окремими законодавчими нормами, решту — забувають. Але вони є носіями державної судової влади загалом і мусять насамперед орієнтуватися у правозастосовчій практиці, знати конституційні норми.

Через низьку фахову підготовку одразу п'ять суддів з міста Маріуполя не були рекомендовані комітетом. Найнижчий рівень виявився у суддів Донецької області. Виникали ситуації, коли треба було не рекомендувати обох суддів сільського району, але тоді правосуддя в районі могло призупинитися, тому довелося йти на компроміс.

Окрім того, ми звертали увагу на такі кваліфікаційні вимоги, зазначені у ч. 3 статті 127 Конституції, як вік кандидата, проживання в Україні, стаж роботи за фахом, володіння державною мовою. Ці вимоги були ахіллесовою п'ятою багатьох суддів. Уявіть собі, що деякі не розуміють української мови, просять перекласти запитання на російську. Чи могли ми таких рекомендувати на безстрокове обрання? Одна з суддів прямо заявила, що державної мови вона не знає і знати не хоче.

— До того ж, наскільки мені відомо, на адресу суддів, які готувалися до безстрокового призначення, надходило багато скарг від громадян. Зокрема, у Верховній Раді поширювалися різні листи, у тому числі й на офіційних бланках правозахисних організацій, з проханнями не рекомендувати на посади тих чи інших суддів. Як ви чинили з цими листами-зверненнями, адже часу на перевірку наведених у них фактів майже не було.

— Таких скарг надходило справді дуже багато. Ми змушені були відкладати прийняття остаточних рішень до перевірки цих фактів через Верховний суд, Міністерство юстиції, кваліфікаційну комісію суддів. Окремі з суддів, не отримавши мандат довіри комітету, навіть понаписували заяви з проханням увільнити їх від виконання суддівських обов'язків.

Робота в комітеті була особливо напружена. Відповідні документи на суддів почали надходити до комітету лише з 19 квітня, і ми змушені були працювати у темпі, з поспіхом. Можливо, хтось на цей поспіх і розраховував.

Хоча, з іншого боку, треба критично визнати, що практика розгляду кандидатур була трохи заформалізована, довелося готувати дуже багато документів і в подальшому, за діяльності Вищої ради юстиції, цей момент слід врахувати.

— Як згодом з'ясувалося, у сесійному залі під час обговорення цього питання багато хто з ваших колег-депутатів знехтували думкою Комітету з питань правової політики і судово-правової реформи й з 29 тих суддів, яких комітет не рекомендував, не обрали лише 5. Чим це пояснити?

— Феноменом нашої Верховної Ради. Бачите, наш комітет приймав рішення — рекомендувати чи не рекомендувати, але всі кандидатури за поданнями Верховного суду і Мін'юсту вносяться до бюлетенів і депутати визначаються шляхом голосування.

На сесії розгорнулася гостра дискусія щодо мовного питання. Ми стояли на своєму: якщо суддя не знає Конституції, отже не виконує її положення, якщо не розуміє мови, якою до нього звертаються громадяни, — то чи може він представляти державну владу і вимагати дотримання законів від інших. Норми Конституції — це норми прямої дії й кожен суддя мусить знати їх достеменно, адже він має прямо застосовувати таку норму, якщо якесь питання не врегульовано законодавством. Такі прецеденти в Україні уже є.

Мені дуже прикро, що багато хто у Верховній Раді вдавався до звичайного лобістського тиску на своїх колег, аби призначили саме «його» суддю. Хоча скарги на цього служителя Феміди не підтвердилися. Тоді виникає закономірне запитання: чиї інтереси відстоює депутат — своїх виборців, скривджених третьою, судовою, владою чи власні? Деякі представники комуністичної фракції відверто зізнавалися, що часто приймали рішення з огляду на своє негативне ставлення до мене особисто, як до того, хто не сприймає їхніх ідей.

Хочу ще раз, користуючись нагодою, нагадати, що наш комітет приймав рішення колегіально, що 16 його членів представляють різноманітні політичні партії, 8 депутатських фракцій і груп, кожен має власну думку, четверо членів комітету — із суддівським стажем, двоє були членами обласних судів. Окрім того, серед нас є юристи-науковці, які викладали юридичні дисципліни. Та й, погодьтеся, не потрібно особливих зусиль, щоб оцінити рівень судді, який на запитання, як можна використати у судовому процесі докази, здобуті методом прослуховування телефонних розмов, відповідає, що можна, якщо ці прослуховування здійснено з санкції прокурора. Але це свідчить, що суддя не читав Конституції, бо за нею тепер такі дозволи дає суд.

— І все-таки, Володимире Миколайовичу, погодьтеся, сумніви після цього призначення служителів Феміди не розвіялися. Навпаки, багато хто навіть на сесії висловлював побоювання, що, відчувши свою «вічність», судді поводитимуться ще свавільніше, а вплинути на них буде ще важче.

— Про це сьогодні особливо голосно говорять і ті з народних депутатів, котрі не голосували за прийняття Конституції. Справді, мовляв, в такому разі судді, відчувши свою «вічність», вдаватимуться до свавілля, адже звільнити їх з посади уже неможливо. Хочу зазначити, що це далеко не так, оскільки з прийняттям закону про Вищу раду юстиції саме цей орган слідкуватиме за діяльністю суддівського корпусу, розглядатиме всі випадки порушення суддями закону, суддівської етики. Кожен громадянин, маючи відповідні факти, матиме змогу звернутися з ними до цього органу, і у такий спосіб впливати на діяльність суддів у рамках закону.

Інша справа, що такий орган потрібно запроваджувати у нас якнайшвидше, щоб у декого з суддів справді не виникало почуття безкарності, а відтак спокуси знехтувати тим чи тим положенням закону. До того ж, судова система побудована так, що рішення однієї судової інстанції контролює інша, вища, і тоді є можливість змінювати рішення будь-якого суду.

В цілому початок формування суддівського корпусу відповідно до Конституції України покладено. Кожна дорога починається з першого кроку і здолає її той, хто йде.

Взяв інтерв'ю Анатолій БЕНЬ.

«Ми спокою гаранти, захисники держави»

***Над плацом** линули слова «домашнього» гімну «Прощавайте й вертайтесь, курсанти»: Львівський інститут внутрішніх справ прощався зі своїми цьогорічними випускниками. 211 лейтенантів одержали дипломи молодших спеціалістів-юристів, 25 з них — дипломи з відзнакою.*

Сценарій випускних урочистостей виходив за рамки звичних уявлень про міліцейську фантазію — з багатьох деталей було видно, що тут справді готувалися до святкового дійства, а не до показового спектаклю на задану тему. Зворушливі хвилини прощання випускників з прапором інституту, плакат над плацом: «В добру путь, лейтенанти», оригінальна церемонія вручення дипломів, щирі напутні слова викладачів і батьків, виступи відомих співаків, сама тональність свята — жива, дотепна, невимушена — свідчили, що постановники його розраховували не на присутніх високопоставлених гостей обласного, міського й міністерського рівнів, як це часто буває за таких обставин, а на головних дійових осіб — новоспечених лейтенантів, хлопців і дівчат у новісінькій формі, їхніх батьків і друзів.

Львівський інститут внутрішніх справ при Українській академії внутрішніх справ утворено згідно з державною програмою боротьби зі злочинністю в 1993 році. Точніше, чотири роки тому він набув статусу вищого навчального закладу, доти це була середня спеціальна школа міліції, потім Львівське училище внутрішніх справ. Одне слово, родовідна закладу починається з 1939 року. Нині інститут на трьох факультетах готує фахівців для державної служби з боротьби з економічними злочинами, фахівців для кримінальної міліції і виправно-трудових установ. Перший випуск найпрестижнішого 1-го факультету відбудеться лише наступного року: тут здобуватимуть вищу освіту майбутні борці з корупцією і злочинністю в економічній сфері.

Як відомо, саме в ній скоюють найінтелектуальніші правопорушення: щоб розкрити економічний злочин, треба виявити не менший... інтелект. Так само відомо, що органам внутрішніх справ поки що бракує кадрів з відповідною економічно-правовою підготовкою: боротьба зі злочинністю відбувається за традиційною схемою — наступати «на п'яти». У Львівському інституті внутрішніх справ поставили за мету: готувати спеціалістів «на випередження», тому курсантів уводять в глибини не лише правових предметів, а й економічних, з урахуванням найсучасніших їх нюансів. Це — найголовніше завдання інституту. Але, як писали колись, тут не зупиняються на досягнутому. Ректор — генерал-майор Віктор Регульський зізнався мені, що вони поставили перед собою ще й надзавдання, виконати яке далебі багато проблематичніше, ніж підготувати найкласніших фахівців.

Не таємниця, що громадська думка не дуже прихильна до «гарантів спокою» — людей у міліцейській формі. Можна не наводити дані соціологічних опитувань — у кожного з нас є своя оцінка правоохоронців. Зі зверхністю ставляться до них і «авторитети» — часто їхні «мобільні сили» набагато потужніші за міліцейські. Одне слово, «громадська думка» поки що має підстави для недовіри...

— Поки що, — підкреслює Віктор Лук'янович, — бо наше надзавдання — переінакшити ставлення до нас людей, створити новий і привабливий імідж офіцера внутрішніх органів, принаймні на прикладі наших випускників. Честь мундира — в позитивному розумінні — повинна бути понад усе.

Головне і «надзавдання» відображено навіть у рядках інститутського гімну (написаного начальником редакційно-видавничого відділу полковником міліції, до речі, моїм однокурсником, Богданом Токарським):

«Щоб правду відстояти і зло відгородити,
Нам треба добре вчитися і чесно жити!».

Як викладають в інституті «дисципліну» «чесне життя», як нещадно «вичищаються» від тих, хто спіткнувся на цьому «предметі», мені розповідали і викладачі, і самі курсанти: дай, Боже, щоб нам не довелося стикатися з тими, в кого наука «чесного життя» не пройшла через серце.

— У нашого інституту є минуле і є майбутнє, — вважає проректор народний депутат, генерал-майор внутрішніх справ Іван Білас. — Уже в найближчій перспективі ми повинні досягти найвищого рівня акредитації: міцніше наш професорсько-викладацький склад, його теоретичними розробками користуються в інших навчальних закладах. Про авторитет інституту свідчать і величезні конкурси на вступних іспитах: престижність здобутих тут професій не потребує зайвих пояснень...

Очевидно, не потребує. Про що знову засвідчили і нинішній випуск, і нинішній вступ: на плацу, де ще вчора проводжали в добру путь лейтенантів, сьогодні знову тісно від тих, хто мріє стати «спокою гарантом, захисником держави».

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Генерали—забудовники,

або Провал у кадровій політиці Міноборони України

На розширеному засіданні колегії Міноборони Президент України Верховний Головнокомандувач ЗС України вказав на серйозний провал у кадровій політиці відомства, а начальника ГУК генерала Григорія Дячука указом Президента було понижено на один ступінь у військовому званні. Однак цей генерал не виконав наказу Президента, порушивши вимоги головнокомандувача щодо указів: «Укази Президента слід виконувати незалежно, чи правильні вони, чи ні». Мало того, генерал Дячук злукавив не лише перед своїм міністром, а й перед громадськістю. Так, в одному із своїх нещодавніх виступів у газеті «Киевские ведомости» він заявив: «Я людина військова, наказ для мене — закон...» Але, даруйте, генерале! Згідно з наказом МО України від 30.06.1993 р. № 140 саме ви готували пропозиції щодо надання військових звань на службі й у запасі. На вас було покладено обов'язок систематично досліджувати ділові й моральні якості офіцерського складу. Тож слушно запитати у генерала Дячука: чи знав він про оборудки начальника 10-ї фінансової служби Міноборони Миколи Бовсуновського, який не лише переганяв величезні суми бюджетних коштів комерційним структурам, про що йдеться в наказі міністра оборони від 30 липня 1996 р. № 210, а й примудрився стати згідно з наказом начальника штабу Київського військового округу від 8 квітня 1992 р. № 47 учасником ліквідації аварії на ЧАЕС 1987 року, хоча він тоді перебував у фінансовій службі Групи радянських військ у Німеччині. А коли й знав усе це генерал Дячук, то як зрозуміти призначення полковника Бовсуновського на високу посаду — заступника начальника Головного фінансового управління Міноборони? За що?

Та коли вже в генерала Дячука подвійна мораль, то чому ж не покарано колишнього міністра оборони, а нині головного військового інспектора при міністрі оборони генерала В. Радецького, накази якого з надання «потрібним людям» військових звань так ревно виконував Дячук?

Адже зуміли вони в листопаді 1993 року без галасу й пилу надати тодішньому столичному мерові Леоніду Косаківському військове звання підполковника, а три місяці по тому, у березні 1994 року, на його погонах засяяла і третя зірка — полковницька. За які ж такі військові доблесті?

Але добір кадрів на підставі власних симпатій і відданості начальству, а не за професійними й моральними якостями, тривав.

Так, на честь п'ятиріччя незалежності нашої держави достроково було надано військове звання «полковник» начальнику центрального управління військової торгівлі Тилу ЗС України Петру Пукирю. За що? За те, що військова торгівля в гарнізонах геть занепала?

Таємниці отримання високих звань у Міноборони й далі розкриваються!

Є в Тилу Збройних сил України дуже «потрібна людина» — начальник управління сільського господарства полковник Олександр Никитюк. Використовуючи своє службове становище, він надав на землях військового радгоспу «Бориспіль» не добудовані за рахунок держави житлові будинки для зведення на них «особняків з лампасами» генералам Собкову, Кухаровському і Михайличенку. Останній, приміром, має у Львові по вулиці Коновальця 4-кімнатну квартиру загальною площею 127 квадратних метрів, а за «успіхи» в комерційних операціях з фірмою «Укрінмаш» вона надала йому згідно з актом від 17 липня 1996 р. тепер уже в Києві розкішну 4-кімнатну квартиру за адресою: вул. Воровського, 51, кв. 9, загальною площею 139,5 квадратного метра і вартістю 125 тис. дол. США. Але, даруйте, генерале! Де ж норма, що, її передбачено лише для «окопних» лейтенантів і майорів? Завершуючи свої «хороми-особняки» в Борисполі, генерал Михайличенко вже обжився на новому місці, у військовому садівничому кооперативі в Гореничах, що під Києвом. Ось такий невситимий апетит у цього генерала. Але хто ж його зупинить або хоча б зіпсує цей апетит?

Полковник Никитюк і себе не забув, теж прилаштувався з генералами. Адже під рукою має все: будматеріали, техніку, людей, продукти тощо, а ще допомогу генералів в отриманні «генеральського кредиту».

До речі, про «генеральський кредит». У газеті «Киевские ведомости» від 9 лютого 1997 року генерали-забудовники пояснили, що вони отримали кредити від комерційних структур на термін три роки під відсотки.

Та де там, немає жодних процентів за кредити. Мало того, відчувши затишшя у пресі, генерали примудрилися переоформити з фірмою «Інтербуд» та АТ «Експоінвест» міста Черкас відповідні документи, вилучивши з попередніх документів відсотки за користування кредитами. Мине певний час, і слова «кредити» або «позика» взагалі зникнуть з історії. Гроші буде просто подаровано цим генералам-«жебракам» за рахунок використання фірмою та АТ у своїх інтересах 45 млрд. крб. бюджетних коштів, перерахованих цим комерційним структурам у 1995 році начальником 10-ї фінансової служби МО полковником Миколою Бовсуновським, без застосування штрафних санкцій за невиконання умов на суму понад 25 млрд. крб., як зазначено в наказі міністра оборони України від 27 лютого 1997 року за № 69. Ось де гроші для будівництва житла військовикам Черкаського гарнізону. Їх використовує ця купка забудовників. Але де ж була Головна контрольно-ревізійна інспекція МО полковника Петра Козиря? Де ж попередня запобіжна робота, до, а не після початку слідства Генеральної прокуратури щодо цих «кредитів»? Адже після — то вже робота за «хвостами», за «стрілочниками» і догоджання «високому начальству». Та й слідство щось почало пробуксовувати. Чи то спрацьовує корпоративна солідарність, чи декотрі сили апарату Міноборони бажали просто затерти цей скандал.

Та повернімося до надання військових звань. У високих посадових осіб Тилу ЗС України з'явилося бажання, на тлі одержання високих військових звань іншими, у якийсь спосіб надати «потрібній людині», полковникові Никитюку, військове звання генерала. Але як? Вихід підказав сам Олександр Никитюк. За підтримки посадових осіб Тилу ЗС України, шляхом різних маніпуляцій і махінацій зі штатом свого управління посада полковника Никитюка стала «генеральською».

Проте оборудка не вийшла. Вибухнув скандал! Полковник Никитюк поспішив по допомогу до генералів-співучасників будівництва особняків. Ті заспокоїли, мовляв, є в нас такий ревізор, він знає, як це оформити і подати!

У доповідній від 5 листопада 1996 року № 193/752 начальнику генерального штабу ЗС України начальник Головної контрольно-ревізійної інспекції МО полковник Петро Козир, про якого у військах давно вже відкрито кажуть, що він майстер ховати «кінці у воду», зробив висновок, що полковник Никитюк О. вчиняв оборудки зі штатом через брак досвіду.

Але, даруйте, Петре Козирю, а хіба не стаття 172 Кримінального кодексу України, згідно з якою за підробку службових документів у корисливих цілях посадових осіб притягують до кримінальної відповідальності і позбавляють права посідати цю посаду терміном до 5 років. Тим паче, що полковник Никитюк одержував посадовий оклад набагато більший, ніж передбачено.

Приховування справжнього стану справ за цими фактами полковником Петром Козирем ввело в оману міністра оборони генерал-полковника Олександра Кузьмука, котрий після всього, що сталося, своїм наказом від 13 листопада 1996 року за № 337 нагородив полковника Никитюка цінним подарунком — кухонним комбайном.

Справді-бо, стрижень роботи начальника контрольно-ревізійної інспекції МО — «здавати» більш-менш відомі фігури, а головних винуватців — не називати. Тож під «пильним» оком цієї інспекції відбувався і триває досі широкий розпродаж за безцінь зброї, військової техніки, складів пального і всього, що ще можна розпродати і розтягнути. Триває незаконне будівництво на землях Міноборони розкішних котеджів і гаражів, створення «удільних князівств» із забезпеченням різних засобів зв'язку. Тривають замовчування і шахрайство генералітету Міноборони під час розподілу квартир у так званому «турецькому містечку» м. Києва, де через перекручення фактів у доповіді міністру оборони від 1 липня 1994 року № 193/398 полковником Петром Козирем сотні офіцерів так і залишилися без квартир.

А тепер контрольно-ревізійна інспекція МО береться ще чи й не підмінити прокурорський нагляд у війську. У доповідній записці міністрові оборони від 18 липня 1996 року за № 196/421 сказано буквально таке: «Нова Конституція України не передбачає функції загального нагляду в діяльності органів прокуратури, у тому числі й військової... Тому просимо вас залишити у складі апарату Міністерства оборони Головну контрольно-ревізійну інспекцію, що частково компенсувало б відсутність прокурорського нагляду».

Ось так, одним махом, Петро Козир намагається усунути прокурорський нагляд, що здійснюється згідно із Законом України «Про Збройні сили» (ст.12) і Конституції (розділ XV, п.9).

У центральному апараті Міноборони й далі залишається при владі група генералів і офіцерів, яка, незважаючи на регулярну зміну міністрів оборони, міцно утримує в своїх руках нитки управління «потрібними» кадрами і в цілому військовим відомством.

В офіцерському середовищі твердять, що саме цей клан, отримавши все, що бажав (особняки, розкішні дворядні квартири, машини, торгівлю зброєю тощо) гальмує будь-які прогресивні починання у війську.

Такі ганебні явища завдають серйозних збитків нашій державі, підривають віру людей у соціальну справедливість, у закони, лягають брудною плямою на репутацію офіцерського корпусу. То хто ж понесе відповідальність за таку кадрову політику у Збройних силах України?

Віктор ШЕСТАКОВ,
народний депутат України.

— Справа, якій ми служимо, потребує, щоб усі ми як один вийшли на пенсію.

Мал. Л.Телятнікова

Допоможемо собі

НАЙКРАЩЕ, звичайно, бути здоровим і багатим. Але як бути тим (і таких чимало), хто ані заможністю, ані здоров'ям похвалитися не може? Як боротися з хворобою тим, кому не по кишені ліки, повноцінне харчування, лікування в лікарні? Адже самого себе лікувати — лише калічити.

Чи є вихід? Здоров'я не купиш, але дати раду самому собі можна. І шлях тут один: впровадження обов'язкового і добровільного страхування населення, яке вже перевірено світовим досвідом. Лише воно дає змогу здійснити на практиці принцип: багатий платить за бідного, здоровий — за хворого. А загалом суспільство допомагає саме собі.

У розвинених країнах фінансування медицини підтримується на рівні 10 відсотків від валового внутрішнього продукту. А в Україні на ці потреби медицини слід було виділяти хоча б 5—6 відсотків ВВП. А отримує галузь ще менше. Та й ті крихти йдуть на заробітну плату персоналу, яку затримують на три—п'ять місяців, на оплату медикаментів, на придбання найнеобхіднішої апаратури та інвентаря. Отож на ліки і харчування хворих у стаціонарі, а тепер уже й за амбулаторного лікування, практично нічого не залишається. Між іншим, у розвинених країнах медицина — досить прибуткова галузь економіки.

Чи доречно говорити про це за нинішнього соціально-економічного становища в Україні? Переконані, що не лише потрібно говорити, а й, не відкладаючи у довгий ящик, діяти.

Передусім слід було б прийняти закон «Про обов'язкове медичне страхування населення». У цьому документі треба чітко визначити обов'язки колективів підприємств та закладів, юридичних і фізичних осіб та працівників медицини щодо формування позабюджетного Фонду страхування. Наповнюватися він має шляхом відрахувань із фонду зарплати, внесків населення та відрахувань з тих джерел, що призначені для охорони здоров'я населення. Працівники медичних установ, зі свого боку, повинні забезпечити максимально можливе й ефективне лікування та профілактику своїх пацієнтів.

Створення стрункої системи страхової медицини стане достатньо дійовим стимулом і для медиків, і для тих, хто застрахований, щоб запобігти хворобі. Ця профілактика допоможе вирівняти «ножиці», які неминуче утворюються через дорожнечу стаціонарного лікування та потребу в постійному підживленні Фонду страхування. Саме масова диспансеризація буде тим джерелом, що дасть змогу забезпечувати повноцінне відновлення в стаціонарі і не дозволить занепасти фонду через нестачу коштів.

Чимало можуть зробити тут і місцеві органи влади. Зокрема, встановити розумне навантаження на територіальні лікувальні заклади.

Висловлюємо ці пропозиції, виходячи з досвіду, який нагромаджено в Україні. Майже два роки тому уряд України підтримав ініціативу «Укрзалізниці» про проведення експерименту щодо впровадження в галузі системи медичного страхування залізничників. Суть його в тому, щоб, зберігаючи безплатну медичну допомогу для працівників галузі, залучити позабюджетні кошти для сплати інших, також необхідних витрат, для збереження здоров'я залізничників і їх родин — плата за медикаменти, харчування в лікарнях, придбання потрібного інвентаря.

Для нагромадження необхідних коштів на базі головної медичної служби «Укрзалізниці» створено фонд охорони здоров'я та медичного страхування. За кожного застрахованого працівника залізниця відраховує **до фонду чотири відсотки від його зарплати за місяць**. Сума, звичайно, незначна. Однак, на щастя, хворіють не всі і не разом, що й дає змогу накопичувати потрібні кошти для забезпечення повноцінного лікування, диспансеризації пацієнтів. Окрім того, в медиків розв'язані руки, щоб заробляти гроші самим, а не покладатися лише на бюджет.

Віктор МЕДВЕДЧУК: «У демократичному суспільстві цензура неприйнятна»

Хвиля вседозволеності й безкарності вихлюпнула на екрани України лавину низькопробної кіно- і відеопродукції. Хто захистить нас від негативного впливу демонстрації культу насильства і жорстокості, порнографії і жахів? Єдиний спосіб — це законодавче забезпечення контролю над тим, щоб не допускати виходу на екран продукції такого гатунку. Народний депутат Віктор Медведчук подав на розгляд парламенту відповідний законопроект.

— Вікторе Володимировичу, що спонукало вас вдатися до розробки законопроекту «Про недопущення поширення кіно- і відеопродукції, що демонструє порнографію і жахи або пропагує культ насильства і жорстокості»?

— Під час виборчої кампанії я не раз зустрічався з мешканцями Іршавського і Мукачівського районів (виборчий округ № 171), і щоразу мені доводилося чути: «Коли ж нарешті припиняться неподобства на телебаченні, коли в кіно- і відеопрокаті згадають про існування моралі?». Тому, ставши народним депутатом і отримавши відповідно до ст. 93 Конституції України право законодавчої ініціативи, взявся за розробку законопроекту, покликаного стати на перешкоді кіно- і відеопродукції аморального змісту. Отже, підготовка цього документа — не що інше, як виконання наказів виборців.

— У який спосіб можна контролювати продукцію, що виходить на теле- і кіноекрани?

— Є два способи здійснення контролю. Перший — це обов'язкова перевірка всієї кіно- і відеопродукції, запланованої для показу, і надання права показу лише після відповідного дозволу компетентного державного органу. Такий спосіб неприйнятний у демократичному суспільстві, бо йдеться, власне, про цензуру. Крім того, створення органів контролю — захід дорогий, а держбюджет не в змозі витримати додаткове навантаження.

Другий спосіб полягає в наданні суб'єкту, який займається демонстрацією кіно- і відеопродукції, можливості самостійно оцінити якість свого «товару» з точки зору наявності в ньому елементів порнографії, жахів, пропаганди насильства і жорстокості. Коли немає впевненості в тому, що продукція, яку він подає, не містить зазначених сюжетів, компетентний висновок може зробити спеціальна експертна комісія.

У підготовленому мною законопроекті чітко розроблено відповідні терміни. Їхня мета — закріпити однозначне тлумачення.

Передбачено й органи, уповноважені давати таку оцінку кіно- і відеопродукції. Це Головна художньо-експертна комісія при Міністерстві культури та мистецтва України і відповідні комісії на місцях.

— Чи передбачає підготовлений вами документ механізм реалізації такого контролю?

— Звісно. Механізм реалізації, зокрема, порядок формування експертних комісій, їх компетенцію й основи діяльності, докладно виписано в даному законопроекті. Без суворої регламентації неможливо забезпечити цивілізований підхід до розв'язання проблеми. Якщо функції контролю просто «віддати на відкуп» чиновникам, це означатиме створення ще одного «оазису» для корупції. Тому, працюючи над законопроектом, намагався якомога повніше охопити весь механізм здійснення контролю.

Крім того, слід зазначити, що застосування цього закону побудовано на заявковому принципі. Тобто суб'єкт, який здійснює кіно- чи відеопоказ, зобов'язаний самостійно контролювати зміст демонстрованої продукції, і лише в разі потреби він може звернутися до експертної комісії. Причому в проекті чітко визначено вартість експертизи, що за неї сплачує замовник, бо створення комісій передбачено на основі самофінансування.

У документі також докладно описано порядок розгляду заяв на експертизу й ухвалення експертних рішень, регламентовано і склад художньо-експертних комісій.

— А якщо з'ясується, що заявник не погоджується з рішенням експертів, як в такому разі визначатиметься остаточне рішення?

— Порядок оспорювання і перегляду висновків художньо-експертної комісії передбачено ст.8 законопроекту. Це може бути звернення до вищої комісії, і оспорювання в порядку цивільного судочинства.

— Якщо врахувати, що експертиза, згідно з вашим проектом, — справа суто добровільна, а послуги експертів платні, то неважко припустити, що багато осіб, котрі займаються кіно- і відеопрокатом, віддаватимуть перевагу й обмежатимуться власною думкою. І можливо, те, що не викличе в них жодних сумнівів, насправді виявиться «забороненим плодом». Як бути в такому випадку?

— У Кримінальному кодексі України є статті 211 і 211-1, які передбачають відповідальність за демонстрацію кіно- і відеопродукції, що містить елементи порнографії, жахів, пропаганди насильства і жорстокості. Будь-який громадянин або юридична особа має право, виявивши такі порушення, звернутися до правоохоронних органів. Згідно зі ст. 112 Кримінально-процесуального кодексу України такими злочинами займаються слідчі органів внутрішніх справ.

Оскільки така процедура вже є, то немає сенсу «винаходити велосипед», і законопроектом за поширення кіно- і відеопродукції неприпустимого змісту, згідно з чинним законодавством України, передбачено відповідальність, про яку йшлося вище.

До останнього часу ці санкції практично не діяли. Запропонований законопроект створює міцний грунт і окреслює чіткий механізм і для реалізації потрібного контролю за кіно- і відеопоказом, і для застосування вже передбачених санкцій.

Замість коментарю. Важлива перевага законопроекту, розробленого народним депутатом, у тому, що він створений як закон прямої дії, котрий не потребує розробки додаткових підзаконних нормативних актів та інструкцій. Слід також наголосити, що реалізація положень цього закону не лише не потребує додаткового фінансування з бюджету, а може навіть забезпечити деякі доходи.

І, звичайно, головна позитивна характеристика документа — наявність дійового механізму попередження поширення на терені України кіно- і відеопродукції сумнівного змісту. Проект містить реальний механізм контролю і не залишає жодного шансу для корупції.

Розмову вела Олена Руденко.

У «Арагаца» з'явився брат — «Дніпро»

Йдеться про газети. Вже кілька років радує вірмен, яких вітри історії закинули в Україну, додаток до «Голосу України» — газета київського вірменського товариства «Арагац». І ось тепер у Єревані почала виходити газета для українців, що мешкають у Вірменії, — «Дніпро». Нове видання привітали президенти України та Вірменії, а також посли обох країн і представники громадськості.

«На сторінках газети «Дніпро» ви завжди знайдете новини про розбудову нашої Батьківщини, а також дізнаєтеся про україно-вірменські зв'язки» — це із звернення до читачів редактора «Дніпра» Ольги Степанян.

До речі, коли нове видання потрапило до рук журналістів «Арагаца», вони відзначили схожість підходів до розв'язання творчих проблем, які стоять перед обома газетами. Й це закономірно, адже видання виконують спільну справу — єднають два народи, зв'язки між якими започатковано ще у сиву давнину.

Наші земляки у Вірменії відтепер будуть поінформовані про те, як живе Україна, матимуть змогу більше дізнатися про традиції, давні та нові свята свого народу. Адже раніше вони дізнавалися про українське життя здебільшого з російських видань і московських телепрограм, які, як відомо, часто висвітлюють його упереджено. Тим, хто бажає навчити дітей рідної мови, стануть у пригоді поради культурологічної сторінки. У першому числі «Дніпра», зокрема, розповідається про історію українського алфавіту.

Зрозуміло, що попереду в журналістів нового видання пошуки і знахідки найперше оригінального обличчя газети, урізноманітнення змістових видноколів тощо.

Сподіваємося на творчу співпрацю «Арагаца» та «Дніпра».

Олег МАРТУСЬ.

самі

Яким чином? Десятиліттями складалося так, що залізничні поліклініки й лікарні найчастіше були єдиними, де не тільки залізничники, а й мешканці найближчих населених пунктів отримували необхідну медичну допомогу. І це — правильно. Але така «зрівнялівка» неминуче позначалася на якості обслуговування самих залізничників, для яких передусім мережу медичних установ і створювали. З роками кількість «не своїх» пацієнтів, що їх обслуговували залізничні медики, становила майже половину. Доки держава сяк-так підтримувала медицину, медикам і на думку не спадало розділяти тих, хто звертається до них по допомогу, на «своїх» та «чужих». Тим більше, що і «чужі» врешті-решт працювали на залізницю — селяни, вчителі, культпрацівники.

Лічити гроші медикам довелося не від веселого життя. І вони навчилися. Проводять роз'яснювальну роботу щодо охоплення медичним страхуванням усіх, хто потребує медичної допомоги. Виявляти ініціативу медиків спонукає й те, що вони впевнені: отримані в такий спосіб гроші підуть саме у «скарбничку» страхового фонду. Отож, використовуватимуться за призначенням — для зміцнення здоров'я населення. До того ж, без розподілу на «своїх» та «чужих». Тобто і залізничників, і їх родин, ветеранів, усіх мешканців, яких обслуговує медичний заклад — від медпункту до центральної транспортної клінічної лікарні. А саме її колектив і є мозковим центром усього експерименту.

Які його попередні підсумки? Договорами страхування охоплено більш як півмільйона чоловік. Після рішення ради «Укрзалізниці» про впровадження системи медичного страхування колектив центральної транспортної клінічної лікарні отримав можливість здійснювати науково обгрунтовану методику і прокладати їй інформаційний шлях. Навчено медичний персонал, почав працювати фонд медичного страхування. Неабияку вагу має й те, що вся науково-методична робота одержала високу оцінку міжнародних спеціалізованих організацій.

Перший досвід проведення експерименту схвалено урядом, і його буде продовжено до 1998 року. До того ж ним охоплено весь західний регіон України. Це зумовлено тим, що до роботи за умов бюджетно-страхової медицини найбільше готові колектив центральної транспортної лікарні Львова (головний лікар — заслужений лікар України, кандидат медичних наук Е. Гофман) і колективи місцевих медичних закладів. Але вже й на цьому етапі досвід можна поширити і на інші найважливіші галузі економіки України — транспорт, паливно-енергетичний, військово-промисловий комплекси.

Ще раз зазначимо: світовий досвід підтверджує ефективність і соціальну значущість широкого впровадження медичного страхування. Тим самим фінансові вклади в охорону здоров'я порівну розподіляються між державою, роботодавцями і населенням. А в результаті виграє і населення, і держава. Ось чому не потрібно зволікати з якнайширшим використанням цієї корисної ініціативи.

Ніна МАРКОВСЬКА,
народний депутат України,
доктор медичних наук;
Петро ЩЕДРИЙ,
кандидат економічних наук.

У номер

● Монровія

Невідома доля наших вертольотчиків

Вертоліт Мі-8 з українським екіпажем із трьох чоловік пропав у Ліберії при виконанні човникової операції з обслуговування виборчої кампанії в цій західно-африканській країні. Представник міжнародної місії спостерігачів Пол Харінгтон сказав, що чотириденні пошуки не дали обнадійливих результатів. Спроби вийти на зв'язок по рації також не мали успіху: від вертольотчиків не надходило жодних сигналів біди.

● Куала-Лумпур

Ну, поспішили...

Нарада вищих службових осіб, що відкрилась у Малайзії, дала старт цілій серії заходів Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), що включає міжнародний форум із питань безпеки в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Головне завдання учасників закритої наради — переглянути зміст майбутніх асеанівських зустрічей у світлі останніх камбоджійських подій. Як відомо, недавно держави АСЕАН відклали прийняття Камбоджі до своєї організації у зв'язку з нестабільним політичним становищем у цій країні. Однак зараз порядок у Камбоджі наведено, і деякі члени АСЕАН уже говорять про перегляд свого попереднього рішення.

● Кабул

Несподівана поразка

Несподівано великої поразки зазнали загони афганського руху «Талібан». У результаті успішного наступу сил антиталібівської коаліції на північ від Кабула, у якому брали участь бойовики генерала Ахмад-Шаха Масуда та шиїтської Партії ісламської єдності Афганістану, ними було захоплено міста Чарикар і Баграм та розміщену поблизу Баграма базу ВПС, а також долину Горбанд. Таліби, як заявив представник коаліції, втратили від 600 до 700 чоловік убитими та стільки ж узятими в полон.

● Анкара

Матимете справу з Туреччиною!

Турецький віце-прем'єр Бюлент Еджевіт заявив, що будь-який напад на так звану Турецьку Республіку Північного Кіпру (ТРПК) Анкара розглядатиме як агресію проти себе. Він також відзначив, що Туреччина і ТРПК мають намір розробити спільну оборонну доктрину.

● Тайбей

Роз'єднавшись — об'єднаються

Із закликом до Пекіна визнати незалежність Тайваню виступив президент цієї острівної території Лі Денхуей. Виступаючи в парламенті, президент висловив думку, що офіційне визнання Пекіном існуючого стану речей, поліпшить відносини між Пекіном і Тайбеєм, сприятиме досягненню возз'єднання КНР та Тайваню.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Один допомагає іншому, а виграють обидва

НИНІ ВАЖКО когось здивувати зарубіжними фахівцями, які приїздять в Україну передавати свій досвід. Та, як кажуть, фахівець від фахівця різниться: хтось «відчитав» свою програму за тиждень і забув, що й приїздив сюди, а дехто приходить «всерйоз і надовго». Останній шлях обрали консультанти Ізраїльського центру міжнародного співробітництва МАШАВ, який розпочав у нашій країні програми професійно-технічного навчання та передання передових технологій.

... Починалося все 1958 року, коли міністр закордонних справ Ізраїлю Голда Меїр запропонувала своєму урядові допомогти іншим країнам, які тільки-но зводяться на ноги. З погляду Ізраїлю, якому тоді теж ледь «перевалило» за десять років, підняти країну можуть насамперед наукові розробки, технології, сучасна організація виробництва і підвищення професійного рівня працюючих.

Тоді й створено Ізраїльський центр міжнародного співробітництва МАШАВ. Його фахівці навчають зарубіжних колег у різних країнах тому, в чому на Святій землі досягли найбільших успіхів. Здійснюються програми за такими напрямами, як сільське господарство, освіта, наука і техніка, охорона здоров'я, екологія.

Колись погляд центру було спрямовано винятково на країни третього світу. Однак нині учні програм МАШАВ — не лише з держав Азії чи Африки, а й зі Східної та Західної Європи, Північної Америки: Нещодавно ізраїльські фахівці почали вивчати й новий маршрут —до країн СНД, зокрема — до України.

На думку другого секретаря посольства Ізраїлю в нашій державі Рона Армона, є певна символічність у тому, що ідея Голди Меїр щодо організації МАШАВ допоможе її колишнім співвітчизникам — українцям. Ізраїльські фахівці вже провели навчання наших профспілкових діячів, нещодавно завершили курс підвищення кваліфікації медичні сестри.

Ізраїльтяни передають нам досвід в організації виробництв сільського господарства, в галузях охорони здоров'я, харчової промисловості, високоточних технологій. Крім того, що в Україну приїздять «учителі» зі Святої землі, а вона щороку приймає на стажування 40—50 українських фахівців. Незабаром їх кількість збільшиться.

Який же зиск обидві сторони матимуть від співробітництва? Україна фактично безплатно отримує ті технології, за які в інших обставинах мала б платити. Крім того, встановлюються нові контакти між фахівцями, розвивається наукове співробітництво.

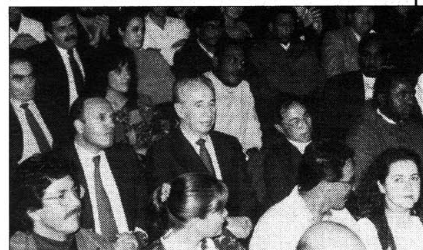
Але Ізраїль також не в програші. Програми ознайомлюють інші держави із досягненнями Святої землі, а знайомство, як відомо, — перший крок до тривалого партнерства. Якщо нам будуть добре відомі ізраїльські технології, то, може, у майбутньому саме їх ми купуватимемо?

Однак програми МАШАВ мають одну особливість, яка відрізняє її від інших. Спостерігаючи, як прощалися зі своїми ізраїльськими «учителями» українські медсестри після дванадцятиденного курсу навчання, я бачила сльози. Навряд чи хтось вдаватиметься до сентиментів, якщо просто «відбув» на якихось заняттях. Бо ж курси МАШАВ — це не лише консультації професіоналів, а й насамперед людське спілкування.

Певно, що це поміркований крок близькосхідної держави: протягуючи руку допомоги іншим, вона поліпшує свій імідж у світі. Не дарма центр МАШАВ був задуманий дипломатами і ними ж підтримуваний: МАШАВ функціонує при Міністерстві закордонних справ Ізраїлю.

Добре, коли допомога іншим приносить користь і тобі. То справедливо, коли в міжнародній політиці нарешті вигідно бути добрим.

Надія БЕДРИЧУК.

На знімку: на одній із зустрічей тих, хто навчався за програмами МАШАВ, був присутній колишній прем'єр-міністр Ізраїлю Шимон Перес.

Очі глибин

В Аджмані відроджується перлинодобувний промисел. Це князівство, що входить до складу Об'єднаних Арабських Еміратів, ще 50 років тому славилося своїми ловцями «риб'ячих очей глибин», так стародавні мешканці цих місць називали перламутрові морські коштовності. Та згодом вилов перлів було занедбано — всю увагу зосередили на видобуванні «чорного золота».

Новостворена національна команда ловців проводить нині «інвентаризаційне розвідування» стародавніх місць збирання перлів на скельному грунті. За попередніми даними, виявлено багато перлин, які мають комерційну цінність, розповідає кореспондент ІТАР-ТАКС.

Сучасне екіпірування ловців, які використовують акваланги, дало їм можливість зібрати на морському дні також предмети старовини, що використовувалися їхніми предками під час підводного полювання, виявити декілька затонулих баркасів.

Намічено видати мапи місць перлинного промислу та історичних знахідок, котрі, на думку властей Аджману, сприятимуть поверненню населення країни до древнього промислу на професійному та аматорському рівнях, а також залученню туристів.

Столиці світу

На знімку: Стокгольм — столиця Королівства Швеція з висоти пташиного польоту.

Армен ХАНБАБЯН, «Голос України» (з Єревана)

«Захід нам допоможе», - вважають у Єревані, вирушаючи до Києва

У ці дні Президент Вірменії Левон Тер-Петросян уперше відвідає Україну з офіційним візитом. Незадовго до цього в Єревані побував міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко. Він відзначив, що Україна проводить у Закавказзі збалансовану політику і надає великого значення подальшому розвиткові і розширенню двосторонніх контактів з Вірменією.

У той же час і в Єревані вельми зацікавлені розвивати свої відносини з Києвом. Так, наприклад, Левон Тер-Петросян заявив, що обидві країни мають чимало спільних підходів до основних політичних питань. Він також сказав, що «дружні відносини, які сформувалися між нашими державами, дозволяють розвивати співробітництво в таких сферах, як економіка, культура».

При цьому, однак, пан Тер-Петросян підкреслив, що темпи розвитку двостороннього співробітництва не можуть задовольнити наші країни, особливо в тому, що стосується економічних зв'язків. Тому в ході візиту Г. Удовенка в Єреван обговорювали, наприклад, можливість приєднання Вірменії до трансєвропейського транспортного коридора. З цього приводу міністр закордонних справ Вірменії Олександр Арзуманян, зокрема, зазначив: «Ми з цікавістю обговорювали цю перспективу, і скоріш за все Вірменія приєднається до цього вигідного для всіх проекту».

Високо оцінюють у Вірменії і зовнішньополітичну діяльність України. Приміром, коментуючи підписання в Мадриді Хартії про особливі відносини між Україною й НАТО, прес-секретар вірменського МЗС Арсен Гаспарян відзначив, що цей факт може і буде сприяти процесові європейської інтеграції. Отож, Вірменія високо цінує зближення Києва з Північноатлантичним альянсом. Вважаючи, що таким чином можна буде зменшити небезпеку виникнення нової конфронтації в Європі.

Єреванські спостерігачі висловлюють упевненість, що візит Тер-Петросяна до Києва стане помітним кроком на шляху формування якісно нових відносин між Вірменією та Україною, які мають великий потенціал розвитку.

Світ цього тижня

Біографія президента Вірменії

Левон Тер-Петросян народився 1945 року в Сирії. 1946-го разом із сім'єю переселився до Вірменії. 1968 року закінчив Єреванський державний університет, за фахом — сходознавець. Захистив кандидатську дисертацію. З 1972-го до 1985-го працював в Академії наук Вірменії та Інституті стародавніх рукописів. Захистив докторську дисертацію в Ленінградському університеті.

1988 р. став членом комітету «Карабах». У серпні 1989 року Тер-Петросяна обрано до Верховної Ради Вірменської РСР. З листопада 1989 року він — голова президії Вірменського загальнонаціонального руху. З серпня 1990 року — Голова Верховної Ради Вірменії. У жовтні 1991 року обраний президентом республіки. У вересні 1996 року обраний вдруге.

Левон Тер-Петросян є автором шести книг і шістдесяти наукових статей, присвячених вірмено-ассірійським зв'язкам та вірменському царству Кілікія.

Вивчаємо проблему

У країні макових мрій живуть із кайфом. Але недовго

(Початок на 1-й стор.).

«Заборонений плід» у вільному продажу

Придбати порцію «зілля» в обласному центрі не просто, а дуже просто. Щоб переконатися в цьому особисто, мені вистачило тридцяти хвилин. І на найближчій дискотеці, і в сумнозвісному селищі «Буддеталь» на межі Донецька й Макіївки якщо не перший-ліпший, то принаймні другий точно підкаже, як саме «розв'язати проблему». Відповідальний працівник міліції, з яким я згодом поділилася враженням, лише знизав плечима: «Можна ще простіше: ловиш таксі й кажеш, що тобі треба...».

Розповсюдження наркоманії в області останніми роками набуло характеру епідемії. За даними обласного центру здоров'я, 13 із 10 тисяч мешканців області перебувають на обліку як наркомани. Із числа підлітків кожний 150-й — у списках наркологічних закладів. Фактично, якщо брати до уваги і неврахованих, кожен дванадцятий юний мешканець Донеччини потребує спеціального лікування.

На початку нинішнього року міські районні центри соціальних служб для молоді провели соціологічні дослідження з проблем наркоманії. Так, спеціалісти Горлівського міського центру констатували: найбільший відсоток у групах ризику становлять дівчата-старшокласниці (16 відсотків) та учні ПТУ (11 відсотків хлопців і 13 відсотків дівчат).

Волноваський районний центр опитав учнів десятих класів у селах і місті. Результати невтішні: 80 відсотків уживають алкоголь і 25 відсотків цікавляться наркотиками. Результати аналогічних досліджень в інших містах і районах області свідчать: основною причиною вживання наркотичних речовин є життєві проблеми, непорозуміння з батьками, а також приклад знайомих. Тобто швидка медична допомога, навіть найкваліфікованіша, тут не врятує.

— Нам не під силу побороти наркоманію раз і назавжди, — каже директор обласного центру соціальних служб для молоді Анатолій Павленко. — Але прагнемо, щоб в молодіжному середовищі визрівало неприйняття цього зла. І тут ми готові допомогти: організувати консультації, телефони довіри, роздати плакати, влаштувати концерти, залучити добровольців.

— Підготовлено програму створення центру реабілітації дівчат-наркоманок, — приєднується до розмови начальник відділу соціально-психологічної роботи центру Надія Бенюх. — Аналогічний заклад — клуб «Гарт» при Слов'янському райцентрі соціальних служб для молоді допомагає наркоманам, що стали на шлях виправлення. Там працюють психолог, медики, і, головне, активно діють самі колишні наркомани. Їхній приклад переконує.

Слово — зброя?

Два роки тому в області зафіксовано сплеск ВІЛ-інфікованих за рахунок шприцевих наркоманів. Якщо 1995 року зареєстровано 75 випадків зараження, 1996-го — 2070, то за півроку 1997-го — 3905 (загалом в Україні 16 тисяч ВІЛ-інфікованих). На графіку виходить так звана «свічка», яка щотижня «підростає» на 100 випадків, спалюючи чиєсь життя і здоров'я. У країнах, що звуться цивілізованими, ця крива повзе плавно і горизонтально.

Та не лише в цьому особливість «чуми XX століття» на донецькій землі. Понад 87 відсотків інфікованих — молоді люди від 19 до 39 років. 84 відсотки з них одержали вірус через кров — під час вживання наркотиків. Оскільки традиційна «ширка» лишається найдешевшим з усіх різновидів «зілля», а отже найдоступнішим, кількість ВІЛ-інфікованих зростає. Теоретично загасити пожежу можна було б, забезпечивши кожного наркомана персональним шприцем і стерильним розчином. Нашій медицині це не під силу. Тож єдиним профілактичним засобом лишається слово, яке, звичайно, зброя, але не всесильна.

— Є національна програма боротьби зі СНІДом, — нагадує Володимир Удодов, головний лікар обласного центру здоров'я, — є обласна програма. Але 90 відсотків проблем лягають на плечі медиків. Чому виявляють бездіяльність управління культури, спорту? Може, досить уже просто засідати, настав час запитувати, що зроблено. Адже якщо частка інфікованих перевищить поріг у 10 відсотків населення, Україну спіткає доля деяких африканських країн, приречених на вимирання.

Ліна КУЩ.

Донецьк.

(Далі буде).

Освіта

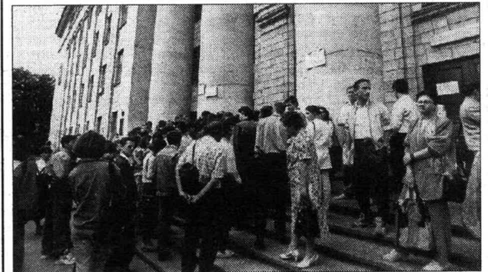
На навчання до Туреччини

П'ятдесят юнаків і дівчат кримськотатарської національності здобуватимуть вищу освіту в університетах Туреччини. Вони пройшли складний відбірковий конкурс. Протягом року студенти вивчатимуть турецьку мову, потім, після додаткового тестування, кримчан розподілять до різних вищих навчальних закладів Туреччини.

Сьогодні в цій країні здобувають вищу освіту кілька сотень кримськотатарських юнаків та дівчат. Крім того, 150 абітурієнтів, які представляють депортованих, за цільовою програмою вирушать на навчання до кращих вузів України.

Володимир ПРИТУЛА.

Сімферополь.

Економічну освіту — на міжнародний рівень

Днями відбулася конференція трудового колективу Київського національного економічного університету, на якій прийнято статут закладу. В ньому зазначено, що Київський національний економічний університет функціонує на засадах автономії і самоврядування з метою забезпечити світовий рівень професійної освіти.

Сьогодні Київський національний економічний університет — найбільший в Україні навчальний економічний заклад. До його складу входять Криворізький філіал та Кримський факультет у Сімферополі, Чернігівський навчальний центр.

Як повідомив прес-центр КНЕУ, за останні п'ять років на радах університету докторські дисертації захистили 39 науковців, кандидатські — 225.

Навчальний заклад підтримує зв'язки з університетами Німеччини, Великобританії, Австрії, Франції та США.

Анатолій ОСАДЧИЙ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Київ.

Милосердя взяли за правило

Вчена рада Юридичного інституту Одеського держуніверситету внесла безпрецедентні зміни до правил прийому: віднині діти працівників правоохоронних органів, що загинули при виконанні службових обов'язків, зможуть вступати до цього вузу поза конкурсом. Ректор інституту Сергій Ківалов пояснив такий крок просто: «Це наш обов'язок — дати гідну освіту дітям, батьки яких захистили нас ціною власного життя».

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Фото Богдана МАСЛЯНИКА.

Медицина

Свобода як лікувальний чинник

Професор Девід Брендон із Великобританії свого часу пережив психологічний зрив. Довелося лікуватися, але не в психіатричній лікарні звичного для нас типу. Чотири роки він прожив у так званому груповому будинку. Це щось на кшталт маленького гуртожитку, де мешкають, як правило, 4—6 чоловік. Там ніхто не обмежує свободи пацієнтів, і вони мають змогу працювати.

Про такий підхід до лікування психічних недуг професор детально розповів на обласній конференції «Шляхи реформування соціальної допомоги психіатричним хворим у Житомирській області». Разом з лікарями-психіатрами в її роботі взяли участь працівники управління соціального захисту.

На Заході психічно хворих навчають жити у звичайній обстановці, серед здорових людей. Вони вільно розпоряджаються своїми коштами, працюють і навіть відкривають свої власні фірми.

Як зазначив Доктор Лоренцо Торезіні, вилікувати хворого в умовах психіатричної лікарні майже неможливо.

За словами головного психіатра облуправління охорони здоров'я, головного лікаря обласної психіатричної лікарні № 1 Віктора Шумлянського, курс на впровадження зарубіжного досвіду з урахуванням наших умов узято давно, і головна ставка робиться саме на амбулаторне лікування. Найскладніше завдання — подолати психологічний бар'єр, щоб люди ставилися до лікаря-психіатра, як до терапевта, і зверталися за перших ознак хвороби, коли вилікувати її значно простіше.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Колектив Міністерства закордонних справ України висловлює глибокі співчуття Надзвичайному і Повноважному Послу України в Латвійській Республіці МИХАЙЛОВСЬКОМУ Віктору Івановичу та його родині з приводу тяжкої втрати — смерті його дружини

Елеонори Володимирівни.

Ринок праці

Студент — це звучить гордо. І безнадійно

Парадокс сьогодення: на Придесенні з 30 тисяч безробітних майже половина мають вищу освіту. Одержати спеціальність, навіть за великі гроші, в нинішніх умовах — ще півсправи. В обласному центрі зайнятості стурбовані перевиробництвом спеціалістів з вищою освітою. Цифри справді невтішні: на початок року зареєстровано 515 випускників, які не можуть працевлаштуватися, ще 145 — звернулися в наступні місяці.

Схоже, така гірка доля спіткала половину випускників Чернігівського педінституту. З 667 молодих педагогів лише 368 отримали направлення, решта — «вільні» дипломи. Через це й недавнє, вкрай непопулярне рішення: квоту першокурсників зменшено на 195 чоловік. Шанси потрапити до педінституту знизились на третину!

За словами проректора Чернігівського державного інституту економіки та управління І. Железняка, цього року всі його випускники працевлаштовані. В інституті вивчали попит на майбутні 2—3 роки на спеціалістів з обліку та аудиту, менеджменту у фінансових, податкових органах області. Студенти, як правило, проходять практику в тих структурах, де очікуються вакансії. При інституті працює 26 госпрозрахункових лабораторій, до роботи в яких залучають викладачів вузу. До того ж, враховуючи зміни на ринку праці, вводять нові спеціальності — агроменеджера, правознавця, землевпорядника. Саме у такий спосіб забезпечуватимуть потребу регіону в цих фахівцях.

Поліпшилась ситуація з розподілом у Чернігівському технологічному інституті. За попередніми даними, з 267 випускників 232 вже взяли на роботу на «Хімволокно», «ЧеЗаРу», ЧАЕС та інші підприємства. Особливо пощастило потрапити на високооплачувані посади операторам ЕОМ, потреба в яких в обласному центрі дуже велика.

Переорієнтація вузів із урахуванням специфіки регіональних реалій, запитів виробництва, соціальної сфери деякою мірою порятує майбутнього випускника від безробіття. Така політика — сувора вимога дня.

— Через брак фінансування ми вже й самі не маємо заробітку, і не можемо виплатити допомогу по безробіттю, — зазначає заступник директора обласного центру зайнятості Г. Карбишев. — А якщо вузи штампуватимуть з такою самою енергійністю дипломи, як це ми бачимо, без урахування запитів життя, то який бюджет витримає таке марнотратство?

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігівська область.

В учителя ми вічні боржники

За листом читача

***З**А ЦИМ листом можна було у відрядження не їхати — він виявився анонімним. По формі. А по суті влучив «у яблучко». І коли я прибув до Кам'янки-Дніпровської, пересвідчився в одному: проблеми наш анонімний автор, учитель, висвітлив хоч і емоційно, але, за винятком окремих фактів, об'єктивно.*

Втім, про це (заборгованість у зарплаті і спричинені цим наслідки) могли написати і працівники культури, і лікарі, й інші «бюджетники».

Коли вчитель пише про холод у школі, неспроможність нагодувати і одягнути своїх дітей, відсутність умов для продуктивної праці, фізичні та психологічні навантаження, що в такому разі думаєш про керівництво району і держадміністрації?

Я нічого поганого не думав. По-перше, шукати недруга серед тих, хто з цим вчителем живе пліч-о-пліч і зустрічається з ним чи не щодня на вулиці — нерозумно і несправедливо. По-друге, журналістські дороги не раз приводили до таких ось периферійних містечок за такими самими кричущими листами, після розгляду яких робились висновки на кштал «так-то воно так, але емоцій більше».

Але кам'янські вчителі до мого приїзду страйкували — отже, не лише емоції рухали терплячими і закоханими у свій фах сіячами «разумного, доброго, вечного». Припекло!

— Але не лише їм, — зустрів мене гостинний і водночас насторожений голова райдержадміністрації Олександр Дорошенко. — Ще в гіршому становищі комунальники, медики. Але вони не кинули напризволяще робочі місця, хворих...

Олександр Свиридович не тримав каменя за пазухою. Він просто зрозуміти не міг, як могли страйкувати вчителі. І це ж не у вільний, після уроків, час. Майже на місяць життя в школах району завмерло. Втім, не у всіх — дві не страйкувало. І до зазначеного страйкомом строку стояли на своєму не всі колективи. Чимало з них прийшли до учнів уже через тиждень.

Отже, зрозуміли, що тиском, голосом, шантажем не досягнути мети, тобто зарплати. Немає коштів у бюджеті — ось і вся причина.

— Бо не можна ділити того, чого нема, — філософськи завершив Дорошенко.

Захотілося розібратись на прикладі окремо взятого району, що він у бюджет отримує і звідки, хто і скільки йому винен.

— На 1997 рік заплановано виділити на освіту 6,5 мільйона гривень замість необхідних 11 мільйонів, — сипле по пам'яті голова райдержадміністрації. — Заборгованість обласної адміністрації району по дотаціях — 125 тисяч, а облуправління освіти досі не повернуло суми, якої б вистачило на виплату місячної зарплати всім учителям.

Та найсолідніший боржник у районі — атомна станція, яка неспроможна розрахуватися, бо їй ніхто не платить за електроенергію.

— Якби ЗАЕС віддала наші 4,1 мільйона гривень, ми б погасили заборгованість по зарплаті (1,4 мільйона) і жили б, як риба у воді. «Атомка» дає 99 відсотків податків у районний бюджет, а всі інші підприємства — 1 відсоток, тобто 73 тисячі гривень.

Уявляєте, як безбідно жив сільськогосподарський район ще рік тому, отримуючи від енергетиків кругленькі суми?

А що ж має бюджет у цей «мертвий сезон» хронічної заборгованості? У день мого приїзду казна району поповнилася 3300 гривнями, наступного дня мала 3800. Ще через день — 8700 гривень.

Діли, як знаєш і кому хочеш. І коли голові закидають, що, буцімто, не за призначенням використовує і ці жалюгідні суми, він сміється.

— Хай перевіряють. Нехай спробують копійчину сховати, коли щодня лікарям дай, комунальникам дай, усім дай.

— Але якби ви, ваші заступники у супроводі начфіна та представників контролюючих органів частіше виходили з цими аргументами і цифрами до тих же вчительських колективів, хіба вони страйкували б?

Олександр Свиридович лише руками розвів. Втомився, певне, доводити свою правоту.

Мені його «виправдовування» і пояснення здалися переконливими. Якщо хтось із земляків, яким на місці видніше, піймає його на слові, хай повідомлять. Тільки без емоцій.

Замість висновків

Сказати, що освітянам живеться безрадісно — нічого не сказати. То як вони виживають?

Голова райкому профспілки працівників освіти **Геннадій ГЛУШКО** міг би довго і детально розповідати про кожного з 600 вчителів та їхні сім'ї — багатьох знає не один десяток років.

— Наш район, порівняно з іншими, специфічний, — каже лідер профспілки. — Тут на одну зарплату ніхто ніколи не жив. Тому з ранньої весни до пізньої осені не дивина побачити на городах зігнуті спини кам'янців, дніпровців, водянців. Вчителі серед них — не рідкість.

Ще років з п'ять тому вони порпалися в землиці більше заради задоволення, сьогодні — здебільшого вимушено.

Бо про вигоду говорити гріх. Вчителі, як оті закарпатці: що зароблять за весняно-літній сезон, те й мають на зиму. Що саме? Про це розповідь одного з 600 вчителів, директора Заповітненської школи **Володимира МАЛОГО**:

— Маю вчительського стажу 23 роки, дружина — 19. Виховуємо двох школярів. Остання вагома покупка — торік придбали костюм синові на 1 вересня. У нас будинок, 15 соток городу, живність. Вирощуємо розсаду, овочі і оптом продаємо. Моїй сім'ї та й всім 22 учителям школи вагомо допомагає племзавод «Степний» — щомісяця в рахунок зарплати видає продукти харчування: м'ясо, мед, крупи, муку, цукор... Одне слово, все, на що в магазині потрібні гроші. А їх у нас катма. Якби зарплату виплачували — жити можна було б. На селі поготів. Хто не лінується і не цурається землі, той має. Хоча порівняно з минулими роками, коли я лише методичної літератури собі привозив на 120 рублів у рік, це не життя.

Бідкаємося, яким чином сплачуватимемо за навчання доньки у вузі. А так з голоду не помремо...

... Такі родини виживуть. Та й інші, дасть Бог, виживуть. Але ж не про це мова. Яке покоління прийде на зміну, якщо за партами сидять напівголодні діти, а вчать їх учителі з порепаними руками? Якщо в головах у наших педагогів не навчальний процес, не позакласна робота (це вже забуто!), а сім'я, в якій немає часом і копійчини?

З цими думками я й покинув Кам'янку-Дніпровську.

А в Енергодарі, місті енергетиків, п'ятий день тривав страйк вчителів. Що їм до колег із райцентру, які начебто переконалися в безперспективності боротьби з порожньою казною. У енергодарців свої проблеми.

Іван ІЛЛЯШ.

Запорізька область.

Тільки б мама не знала...

Цього року я закінчила одинадцятий клас. Прощай, школо! Але що далі? Це питання стоїть не тільки переді мною. Багато хто з моїх однокласників хоче продовжити навчання, та одного бажання замало, потрібні гроші, гроші, гроші. Де їх взяти? Сьогодні можуть вчитися лише ті, хто має кошти, навіть якщо не дуже схильні до цього. Кажуть, у деяких вузах певний відсоток студентів навчається безкоштовно, за рахунок держави. Але ж туди конкурс, уявляю, який, спробуй вступити...

Пригадую минулорічний випадок біля столичного університету. Гостюючи у родичів, я заради цікавості прийшла до вузу. Того, хто став першокурсником, видно було здалеку. А осторонь на лавці, не соромлячися людей, гірко плакала дівчина. Мені стало шкода її, і я підійшла до неї. Катя приїхала з далекого села. Медалістка, а перший екзамен склала на... трійку. Були б гроші у її батьків — одержала б п'ятірку, так сказав їй дядечко з комісії.

А що маю робити я? Поступати чи й не мріяти про це? Адже я теж закінчила школу з медаллю, але грошей, щоб дати хабаря, в матері немає. А на навчання й поготів.

Як не стану студенткою, піду на якісь курси, працюватиму.

Тільки б мама не знала...

Людмила Т.

Львів.

Ви нам писали

Побив учня. І що?

5 травня 1997 року дільничим інспектором Заліщицького РВ УМВС України Киверигою Я. В. за заявою мешканки села Колодрібка Кацан М. І. про нанесення тілесних ушкоджень її синові Кацан І. вчителем Костюком Б. П. у порушенні кримінальної справи відмовлено.

Оскільки перевірку проведено поверхово і постанову винесено з порушенням закону, прокурор району її скасував, а матеріали направлено на додаткову перевірку.

Б. ІЖУК,
прокурор району,
молодший радник юстиції.

Заліщики Тернопільської області.

Розумні не руйнують...

Звертаються до вас з болем у серці та відчаєм у душі учні Мартівської загальноосвітньої школи Печеніжського району.

Живемо ми у мальовничому селі, заснованому в XVI столітті, але й багатостраждальному.

Мартова — село невелике, але у нас найліпша в районі школа на 400 учнів: гарне приміщення, обладнані кабінети, є підручники, які ми зберігаємо, чудові вчителі, як результат — високі показники знань.

У селі є музична школа з великою матеріальною базою, (де навчається багато хто з нас), новий Будинок культури, де проходять на високому рівні всі сільські та шкільні заходи, бібліотека.

Чого ж ще бажати сільським дітям? Учися, рости, набирайся знань. Ми й раділи. Але «народжений повзати — літати не зможе». Освіта зараз нам здається прив'язаною на верхівку гладенького стовбура, на який нам ніколи не видертися, бо сільчани не мають грошей. А те, що ми написали про село і школу, у минулому.

Дитячий садок, лікарню, музичну школу і бібліотеку закрили. В нашій школі скорочення годин, значить, і вчителів, зведення класів. Батькам вже півтора року не виплачують заробітної плати.

Ми, старші учні, вивчаємо історію і знаємо, що у найтяжчі часи український народ дбав про освіту, культуру, а як же тепер? Яким буде наше майбутнє?

Хто нам дасть відповідь? Як же конституційні статті про освіту, свободу, право? Чому дорослі, які мають гарну зарплату, діти яких навчаються у престижних навчальних закладах, не думають про інших?

Поки не пізно, схаменіться, вийдіть з вілл, «тойот», «фордів», подивіться навкруги, щось реальне зробіть. Нам не потрібні ваші нескінченні розмови і обіцянки. Болять та плачуть не тільки батьківські душі, а й наші, дитячі... Ми просимо дуже мало: відкрити музичну школу, лікарню, дитячий садок і бібліотеку.

Харківська область.

Третю владу ігнорує друга

Нас на кожному кроці закликають розв'язувати усі проблеми цивілізованим шляхом. Тобто, коли хтось стосовно вас вчинив неправедно — звертатися до суду. Нам, вчителям Гуляйпільської середньої школи № 1, держава не платить зарплату з серпня минулого року. Ми звернулися із позовною заявою до районного суду. У квітні суддя винесла рішення, яким зобов'язала відділ освіти ліквідувати заборгованість. Перемога! Але ж грошей ми так і не отримали.

Спочатку сама голова суду, потім судвиконавець показали нам взірець бюрократичної тяганини — у зазначені законом строки виконавчі листи в райвідділ освіти вони не передали. А коли там їх отримали, то просто проігнорували. На той момент на рахунку райвно були кошти, яких би вистачило на повернення бодай частково боргу.

Ми пішли зі скаргою до прокурора, який обіцяв проконтролювати виконання рішення суду. Та на момент написання цього листа освітянське керівництво розподіляє суми, як і раніше. Виконавчі листи лежать без уваги.

То що то за третя влада, яку ігнорують чиновники від освіти? І що то за закони, невиконання яких нікому нічим не загрожує?

В. АНДРІЄНКО,
В. ЗІНЕНКО,
Н. ЛУКАШ
(всього 15 підписів).

Запорізька область.

Відзначаючи свій 4-річний ювілей, СП «Український мобільний зв'язок» надає тільки з 1 по 25 липня унікальну можливість БЕЗКОШТОВНОГО ПІДКЛЮЧЕННЯ до мережі NMT-450i та участі в розиграшу СУПЕРПРИЗІВ.

Український Мобільний Зв'язок
Ukrainian Mobile Communications

ВІТАЄМО ПЕРЕМОЖЦІВ!

Інформацію про призи Ви отримаєте в інформаційній службі УМЗ за тел. (044) 517-2838.

№ 1632 — тел. 247-2618 — подорож до Іспанії
№ 1298 — тел. 244-2933 — автомобіль Opel Vectra
№ 520 — тел. 243-5687 — подорож до Кипру
№ 526 — тел. 243-5888 — подорож на Адріатику

©1997 «ХОРОШО»

✓ Переможець має право безкоштовної зміни номера телефону.

Весь липень — БЕЗКОШТОВНЕ ПІДКЛЮЧЕННЯ та розиграш СУПЕРПРИЗІВ!

Виграшні номери будуть опубліковані в газеті «Голос України» після кожного розиграшу.

• Всі податкові зобов'язання несе той, хто виграє.
• Приз треба отримати на протязі двох тижнів з часу опублікування результатів розиграшу.

✓ Постачальник автомобілів —

, офіційний дилер Адам Опель АГ в Україні.

✓ Ексклюзивні закордонні тури — Українська туристична компанія

укргазбанк

Относительно хорошего вкуса все очень просто - берется прежде всего самое лучшее.
(Оскар Уайльд)

Предоставляем услуги по покупке и продаже иностранной валюты на УМВБ и валютном рынке

Размещение на депозитных счетах денежных средств в национальной и иностранной валютах

Кредитование на выгодных условиях в национальной валюте, в т.ч. под залог ОВГЗ

Выполняем расчетное обслуживание в национальной и иностранной валютах

252087, г.Киев, ул.Ереванская, 1.
Тел.: (044) 242 06 07, факс: (044) 242 06 14

270104, г.Одесса, пр.Глушко, 29.
Тел.: (0482) 47 14 27

ВЫПУСКНИКАМ ШКОЛ

МЕЖРЕГИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ
ИПК руководящих кадров Министерства образования Украины
объявляют набор
в КОЛЛЕДЖ МЕНЕДЖМЕНТА и БИЗНЕСА
по специальностям:

Квалификация: *МЕНЕДЖЕР (со знанием АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА)*
- УПРАВЛЕНИЕ БИЗНЕСОМ
- УПРАВЛЕНИЕ ПЕРСОНАЛОМ
- УПРАВЛЕНИЕ ОФИСОМ

Формы обучения: *ДНЕВНАЯ и ВЕЧЕРНЯЯ*

Квалификация: *МЕНЕДЖЕР СТРОИТЕЛЬНОГО БИЗНЕСА* — МЕНЕДЖМЕНТ В СТРОИТЕЛЬСТВЕ

В программе **двухгодичного обучения** менеджмент и маркетинг, рыночная экономика, бухгалтерский учет, право, а также углубленное изучение английского языка и компьютерной техники, вождение автомобиля (дополнительно) и другое.

Выпускникам выдаются **диплом о высшем образовании,** а также **международно признанный сертификат.**

Обеспечение учебниками (входит в стоимость обучения).
Содействие в трудоустройстве. ***Иногородние обеспечиваются общежитием.***

Предоставляется право продолжения обучения в бакалаврате и магистратуре на льготных условиях.

Организация стажировок в Австрии, на Кипре, во Франции и США.

ПРИЕМНАЯ КОМИССИЯ
252039, г.Киев, ул.Фрометовская, 2, МАУП
(044) 264-10-51, 264-52-58, 264-61-86

ПРИЕМ ДОКУМЕНТОВ до 31 ИЮЛЯ 1997 года
Стоимость — $360 и $297 за квартал (оплата в гривнях по курсу НБУ)

МАУП
Гос. лицензия: ВП-III №112323-112326 от 20.12.96

Відкрите акціонерне товариство «Завод «Кристал»

запрошує акціонерів **на перші загальні збори**, які відбудуться **5 вересня 1997 року о 10.00** за адресою:
Миколаїв, пл. Суднобудівників, 3, Палац суднобудівників.

Реєстрація учасників зборів:
початок — 5 вересня 1997 р. о 8.00;
закінчення — 5 вересня 1997 р. о 9.30.

Порядок денний:

1. Затвердження статуту ВАТ «Завод «Кристал».
2. Затвердження внутрішніх документів акціонерного товариства.
3. Обрання керівних органів управління акціонерного товариства.
4. Про реструктуризацію підприємства.

Прийом пропозицій та зауважень до проектів внутрішніх документів припиняється за 10 днів до початку загальних зборів. З документами можна ознайомитись на заводі «Кристал», Миколаїв, вул. Декабристів, 41, тел. (0512) 36-31-44 та у реєстратора — Миколаївська філія КБ «Приватбанк», вул. Фрунзе, 27, тел. (0512) 50-01-71.

Оргкомітет ВАТ «Завод «Кристал».

У номер

• *Луцьк*

Лихо не біда

Як уже повідомляли, наприкінці червня від шквалистого вітру і злив постраждало 13 районів Волинської області, а найбільше — Камінь-Каширський, Ратнівський, Іваничівський, Любашівський, Старовижівський і місто Нововолинськ.

Сьогодні всі 603 населені пункти, які після стихії залишилися без світла, мають електрострум. Налагоджено зв'язок з усіма сільськими радами, колективними сільськогосподарськими підприємствами, тривають інтенсивні роботи для остаточного відновлення абонентської мережі. На 70 відсотків виконано роботи з накриття пошкоджених дахів будівель, розпочато земляні роботи на будівництві нової школи в селі Раків Ліс Камінь-Каширського району, триває будівництво школи в селі Датинь Ратнівського району. В жовтні цього року навчальні заклади мають стати до ладу.

• *Донецьк*

За слово друковане замовили слово

546 тисяч гривень буде виділено з обласного бюджету для передплати на газети і журнали бібліотеками. Кошти зовсім не зайві: як свідчить статистика, за останні два роки кількість відвідувань бібліотек на Донеччині зросла в 10 разів. Найактивнішими категоріями читачів залишаються студенти й пенсіонери.

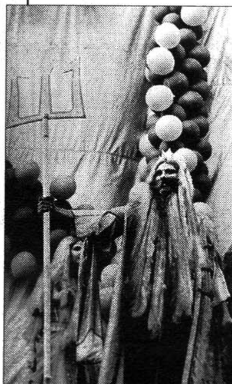
• *Сімферополь*

«Зростання» вниз

Спад виробництва в Криму триває, і за перше півріччя він становив 31%, заявив міністр промисловості та енергетики автономної республіки Юрій Осинський, виступаючи на черговій нараді в кримському уряді. За його словами, в автономії поглиблюється платіжна криза, зменшуються надходження до бюджету, зростає напруга у соціальній сфері. Головними причинами такого становища міністр назвав низьку ефективність керування підприємствами з боку державних органів, слабкий контроль за використанням державного майна, відсутність чіткої державної політики стосовно вітчизняного виробника, невисоку конкурентоспроможність виробленої продукції. А керівники підприємств скаржилися на великі податки, відсутність кредитів та оборотних коштів, втрату ринків збуту, часто упереджене ставлення з боку органів контролю.

Екзотика

Нептуналії на печерському екваторі

Здається, Київ уперше так гучно святкував день Нептуна. Давня традиція проведення нептуналій як попередження посухи трансформувалась у бучне спортивно-театралізоване свято «Нептун на Печерську», яке шумувало у Наводницькому парку.

Ідею заходу, народжену в «нетрях» Печерської районної державної адміністрації Києва, підхопили АТ «Піро-шоу», Громадський фонд Святого Андрія Первозванного, АСК «Укррічфлот», Київський державний інститут культури, АТ «Посейдон». Справді, чому б не перенести бодай на день екватор на дніпровський фарватер і не заповнити дозвілля шкільної та студентської молоді ще одним змістовним святом?

Програма сучасної нептуніани була справді насиченою: парад майстрів водних та повітряних видів спорту, спортивні змагання на воді та нагородження переможців, різноманітні конкурси і вікторини, естрадна програма за участю зірок. Не забарився і сам володар глибин зі своїм почтом. Увінчане спалахами феєрверку свято закінчилося вже за київськими традиціями — молодіжною дискотекою.

Тетяна ПИРОЖОК.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Палітра регіону

Телебачення — це розкіш?

На Рахівщині на Закарпатті настільки високі гори, що передачі національного телебачення до місцевих мешканців «пробитись» не можуть. І хоч із коштами нині сутужно, депутати Рахівської міськради ініціювали спорудження невеликої телевежі на горі Діл неподалік райцентру.

Незабаром жителі Рахова і навколишніх сіл матимуть змогу дивитися вітчизняні телепрограми. До речі, в районі вже працюють дві невеликі телевежі.

Сільським модникам

Оскільки побутове обслуговування селян сьогодні залишає бажати кращого, Великолучківське сільське споживче товариство Мукачівського району, очолюване Іваном Рубішем, вирішило взяти на себе і сферу побуту. Приміром, у Великих Лучках у вільних приміщеннях споживтовариства кооператори відкрили чоловічу й жіночу перукарні, що користуються у селян попитом. На черзі — ательє мод і швацькі майстерні.

Попереду козаки йдуть

Воїни-спортсмени 128-ї механізованої дивізії, що дислокується в Закарпатті, вдруге взяли участь у престижних міжнародних змаганнях з військово-спортивного орієнтування (гонка патрулів), що відбулися в угорському місті Пошпекшулай. Цього разу змагалися 11 команд. І знову українським воякам не було рівних. Вони вдруге здобули золоті медалі і кубок переможців, значно випередивши за очками господарів турніру та команду США.

Микола РІШКО.

Закарпатська область.

Провінція

Скакуни Деркула

230-те літо зустрів Деркульський кінний завод, що в Біловодському районі Луганської області, заснований 1767 року за указом цариці Катерини II як двірцевий племінний.

Багато що пам'ятають стіни головної конюшні катеринівських часів — нині пам'ятка архітектури XVIII століття. Напевне вони увібрали в себе іржання перших англійських, неаполітанських, датських, іспанських і мадярських коней, які поступили сюди 230 років тому. Водили тут деркульські конярі й граціозних арабських і ахалтекінських скакунів, привезених з далекої Персії. Звідси вийшов легендарний кінь на кличку Гаммурабі, який прославив уперше Росію на скачках в Англії...

Останні 40 років завод спеціалізується на вирощуванні скакунів і коней української породної групи. Їхня важлива селекційна ознака — спортивна працездатність. Скакуни найстарішого в країні заводу відмінно зарекомендували себе в класичних видах кінного спорту, добивалися успіхів на іподромах і в кінному багатоборстві, мають попит на міжнародних аукціонах.

На знімку: ветеран-коняр М. Гризунова з вихованцями.

Фото Вадима ЛІСНОГО (ДІНАУ—Укрінформ).

Кактуси в саду

Співробітники Нікітського ботанічного саду відзначили першу річницю єдиної в Європі оранжереї кактусів. Тут зібрано понад тисячу видів цих екзотичних рослин, причому деякі з них на своїй історичній батьківщині занесено до Червоної книги. За минулий рік кактусову оранжерею в Нікітському ботанічному саду відвідали майже 9 тисяч туристів, у тому числі й з-за кордону.

Володимир ПРИТУЛА.

Крим.

У «Динамо» — новий партнер

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 3-й тур. «Динамо»—«Таврія». 3:0. 4000. 1:0 Ребров, 13, з пенальті, 2:0 Шкапенко, 18, 3:0 Дмитрулін, 44. На 12-й хвилині з поля вилучено сімферопольця Волкова (фол останньої надії). **«Ворскла»—«Шахтар». 0:3.** 18 000. 0:1 Зубов, 20, 0:2 Орбу, 37, 0:3 Кривенцов, 46. На 84-й хвилині Антюхін («Ворскла») не реалізував пенальті. **«Дніпро»—«Торпедо». 4:0.** 3000. 1:0 Паляниця, 16, 2:0 Парфенов, 33, 3:0 Паляниця, 50, 4:0 Ковалець, 88. **«Чорноморець»—«Карпати». 1:0.** 1500. Гусейнов, 16, з пенальті. **«Нива»—«Металург» М. 5:0.** 7000. 1:0 Турянський, 9, 2:0 А. Капанадзе, 30, 3:0 Турянський, 53, 4:0 Т. Капанадзе, 69, 5:0 Самардак, 80. **«Металург» З—«Кривбас». 2:0.** 8000. 1:0 Богатир, 46, 2:0 Полтавець, 51. **«Прикарпаття»—«Зірка-НІБАС». 4:1.** 4000. 0:1 Мартинов, 23, 1:1 Мостовий, 42, 2:1 Шумський, 50, 3:1 Русак, 70, 4:1 Римшин, 85. На 37-й і 55-й хвилинах з поля вилучено відповідно кіровоградців Мошевича і Топчієва. **«Металург» Д—ЦСКА. 1:0.** 8000. Оксимець, 65.

«Шахтар», «Динамо» — по 9 очок, «Дніпро», «Прикарпаття» — по 7, «Нива», «Металург» З, «Ворскла», «Металург» Д — по 6, «Кривбас», «Зірка-НІБАС», «Карпати», «Чорноморець» — по 3, ЦСКА, «Торпедо» — по 1, «Таврія», «Металург» М — 0.

Уболівальників, гадаю, дуже тішить висока результативність у стартових турах чемпіонату. Особливо це стосується прихильників «Шахтаря», «Динамо», «Дніпра», «Прикарпаття». Перебування в чільній групі іванофранківців — чи не найголовніший сюрприз. От би цій самобутній команді і надалі не збавляти темпу і грати стабільно.

А чемпіон країни — київське «Динамо» — минулої п'ятниці отримав нового генерального спонсора. Ним став ексклюзивний виробник безалкогольних напоїв компанії «Кока-кола» в Україні — «Кока-кола Аматіл Україна». Про це журналістам повідомили президент ФК «Динамо» (Київ) Григорій Суркіс та генеральний директор компанії «Кока-кола Аматіл Україна» Кевін Флінн.

І що то за птах — Берд?

Завтра київські динамівці на полі свого клубного стадіону проведуть перший матч відбіркового раунду Ліги чемпіонів. Наш суперник — чемпіон Уельсу «Баррі Таун». Цей клуб засновано 1913 року. Протягом своєї тривалої історії виступав у різних регіональних англійських лігах. А коли у 80-х почали розігруватися чемпіонати Уельсу, то «Баррі Таун» виграв п'ять турнірів із шести стартових. Потім — знов англійські ліги. І от 1995-го поновилися уельські першості. І суперник киян, як і личить йому, — на чільних місцях.

Граючому тренерові наших гостей Гаррі Баннету — 34 роки. Але завтра він пропускає поєдинок, бо має дві жовті картки в попередніх євроматчах. Та у нього під рукою чимало хороших виконавців. І найпомітніший серед них — 22-річний форвард Боні Берд, який у попередньому чемпіонаті забив 42 м'ячі. Дуже цікаво подивитися на власні очі, що він за птах (так перекладається з англійської це прізвище), на динамівському полі. До речі, Боні Берда дуже активно запрошують до відомого клубу з Шотландії «Абердин».

Результативно грає і 35-річний форвард Кріс Пайк. Надійно захищає ворота Марк Овендейл. Між іншим, у позаминулому чемпіонаті Уельсу він встановив своєрідний рекорд, відстоявши 1072 хвилини (!) «всуху».

Як розповів колега з Північної Ірландії Рой Кіцсон, наставник «Баррі Тауна» звертався по допомогу до головного тренера північноірландської збірної Джека Армстронга. Адже той добре знає гравців збірної України і, зокрема, динамівців. «Фаворит — «Динамо», а не ми, — сказав Баннет. — Але постараємося зіграти грамотно і гідно. Особливо вдома, на полі «Дженер Парк». Сподіваємося, що наші прихильники заповнять принаймні половину восьмитисячних трибун».

Орієнтовний склад «Баррі Тауна» на завтрашній поєдинок: Овендейл (33 роки), Т. Еванс (21), Джонс (23), Йорк (29), Ллойд (25), С. Еванс (26), Джонсон (28), Раєн (25), Лосс (23), Пайк (35), Берд (22).

Матч «Динамо» (Україна, Київ)—«Баррі Таун» (Уельс) почнеться о 19.00.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора).
Редколегія: С. ПРАВДЕНКО (головний редактор), О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 246242.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311133.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.